

zlm.
verzekeringen

u tevreden,
wij tevreden

Solvency and Financial Condition Report 2017

I. Introductie

Dit rapport is de Solvency and Financial Condition Report (SFCR rapportage) van OVM ZLM U.A. (ZLM Verzekeringen / ZLM). In dit rapport wordt de situatie per 31 december 2017 besproken en toegelicht.

Bij het uitwerken van deze rapportage is rekening gehouden met de voorschriften en richtlijnen hieromtrent zoals gepubliceerd door EIOPA en De Nederlandsche Bank. (DNB).

Alle in dit rapport genoemde bedragen zijn, tenzij anders vermeld, in euro's.

II. Samenvatting

Activiteiten

ZLM is een schadeverzekeringsmaatschappij die zich

- met de basisschadeproducten (motorrijtuigen, woonhuis, inboedel, particuliere aansprakelijkheid, inzittenden, opzittenden, gezinsongevallen en rechtsbijstand)
- via een beperkt aantal (7) onafhankelijke assurantietussenpersonen, dan wel rechtstreeks
- richt op de markt van particuliere huishoudens in Zeeland en Noord-Brabant.

Eind 2017 heeft ZLM ruim 243.000 klanten. Het boekjaar 2017 is afgesloten met een positief resultaat voor belastingen van € 13.307.000

Strategie

De strategische doelstellingen van ZLM zijn:

- tevreden klanten
- tevreden medewerkers
- continue organisatie verbetering
- continuïteit

De kernwaarden die bij ons horen zijn:

- persoonlijk: met een mensgerichte benadering en oprechte interesse
- betrouwbaar: u kunt op ons rekenen, we komen onze afspraken na en zijn deskundig.

Governance

ZLM is een onderlinge waarborgmaatschappij met uitgesloten aansprakelijkheid (UA).

De algemene ledenvergadering heeft een aantal belangrijke bevoegdheden zoals het vaststellen van de jaarrekening, het benoemen van commissarissen, het aanwijzen van de accountant, het wijzigen van de statuten en het verlenen van decharge aan directie en commissarissen.

De Raad van Commissarissen benoemt de directie. Daarnaast oefent zij toezicht uit op het beleid van de directie en op de algemene gang van zaken van ZLM Verzekeringen. De Raad van Commissarissen dient goedkeuring te verlenen aan onder andere de begroting, de jaarrekening en de risicobereidheid van ZLM Verzekeringen.

De directie van ZLM Verzekeringen bestond in 2017 uit de heer M.C. (Marinus) Schroevers, algemeen directeur en de heer drs. O.W.A. (Oscar) Monshouwer, directeur Verzekeringszaken.

De Audit- en Risicobeheerscommissie houdt toezicht op de interne risicobeheersings- en controlesystemen. Daarnaast richt deze commissie zich op de ORSA, de financiële rapportages, de risicobereidheid en de rol en het functioneren van de Interne Auditfunctie, de Compliancefunctie en de Risicomanagementfunctie.

Risicoprofiel

ZLM Verzekeringen is een risicomijdende organisatie. De governance structuur (overleg en besluitvorming in het consensusmodel), de beperkte omvang en geringe complexiteit van de organisatie, de onderlinge rechtsvorm waarin het klanten-/ledenbelang centraal staat, de eenvoud van de producten en de directe betrokkenheid van het management bij de risicomonitoring spelen hierbij een belangrijke rol. We beheersen onze verzekeringstechnische risico's door een gezonde premiestelling, een adequate systematiek van schadereservering en een adequaat herverzekeringsbeleid.

Het beleggingsbeleid is gericht op een aantrekkelijk rendement op de lange termijn bij een aanvaardbaar risico. Eind 2016 is voor het laatst een ALM-studie uitgevoerd.

ZLM heeft een risicomanagementsysteem dat is vastgelegd in een handboek. De risicobereidheid komt tot uitdrukking in de doelsolvabiliteit welke in het Kapitaalbeleid is vastgesteld op 170%. De risicobereidheid wordt getoetst in de jaarlijkse Own Risk & Solvency Assessment.

Solvabiliteit

De solvabiliteit is al jaren uitstekend. Eind 2017 is de aanwezige solvabiliteit € 277.178.897. De Solvency Capital Requirement (SCR) volgens Solvency II bedraagt eind 2017 € 70.597.580. Dit betekent een solvabiliteitsratio van 393%. Met deze cijfers blijft ZLM ruim binnen het risicoprofiel.

Inhoudsopgave

I.	Introductie.....	2
II.	Samenvatting	3
A.	Bedrijf en prestaties.....	6
A.1.	Bedrijfsactiviteiten en externe omgeving	6
A.2.	Resultaten uit verzekeringsactiviteiten.....	9
A.3.	Resultaten uit beleggingsactiviteiten	16
A.4.	Resultaten uit overige activiteiten	17
A.5.	Overige informatie.....	17
B.	Governance structuur	18
B.1.	Algemene informatie over het governance systeem	18
B.2.	Betrouwbaarheid en deskundigheid.....	23
B.3.	Risicomanagement systeem	23
B.4.	Interne controle omgeving.....	26
B.5.	Interne audit functie	27
B.6.	Actuariële functie	27
B.7.	Uitbesteding	28
B.8.	Overige informatie.....	28
C.	Risicoprofiel.....	29
C.1.	Verzekeringstechnisch risico.....	29
C.2.	Marktrisico.....	29
C.3.	Kredietrisico.....	31
C.4.	Liquiditeitsrisico	31
C.5.	Operationeel risico	31
C.6.	Overige risico's	32
D.	Waardering voor Solvency II doeleinden	34
D.1.	Balans.....	34
D.2.	Activa	34
D.3.	Passiva.....	40
D.4.	Technische voorzieningen	42
D.5.	Overige verplichtingen	45
D.6.	Alternatieve waarderingmethoden	46
D.7.	Aanvullende informatie.....	46
E.	Kapitaalbeheer	47
E.1.	Eigen Vermogen	47
E.2.	Solvabiliteit	47
E.3.	Solvabiliteitsvereiste (SCR) en Minimum kapitaalvereiste (MCR).....	48
E.4.	Niet-naleving van de kapitaalvereisten	51
E.5.	Overige informatie.....	52

A. Bedrijf en prestaties

A.1. Bedrijfsactiviteiten en externe omgeving

Entiteiten

De Onderlinge Verzekering Maatschappij ZLM U.A. is een onderlinge waarborgmaatschappij die handelt onder de naam ZLM Verzekeringen. OVM ZLM U.A. (hierna "ZLM") is opgericht op 1 januari 1951 en is gevestigd in Goes.

Statutair doel, activiteiten en producten

Artikel 2 van de statuten van de ZLM Verzekeringen geeft als doel weer:

- de uitoefening van het verzekeringsbedrijf ten behoeve van haar leden;
- op andere wijze de belangen van haar leden behartigen, zulks binnen de wettelijke mogelijkheden.

ZLM is een schadeverzekeringsmaatschappij die zich

- met de basisschadeproducten (motorrijtuigen, woonhuis, inboedel, particuliere aansprakelijkheid, inzittenden, opzittenden, gezinsongevallen en rechtsbijstand)
- via een beperkt aantal (7) onafhankelijke assurantietussenpersonen, dan wel rechtstreeks
- richt op de markt van particuliere huishoudens in Noord-Brabant en Zeeland.

ZLM is tevens bemiddelaar voor de leden met betrekking tot niet-ZLM producten die bij andere verzekeraars worden ondergebracht.

ZLM heeft een vergunning voor de branches 1 (ongevallen), 2 (ziekte), 3 (voertuigcasco), 8 (brand en natuurevenementen), 10A (aansprakelijkheid motorrijtuigen), 10B (aansprakelijk wegvervoer), 13 (algemene aansprakelijkheid) en 17 (rechtsbijstand).

Eind 2017 heeft ZLM 243.508 klanten.

Het DNA van ZLM

Verzekeraars kunnen grofweg in twee soorten worden verdeeld: instellingen gedreven door financiële doelstellingen en op dienstverlening gerichte verzekeraars. Veel onderlinge of coöperatieve verzekeraars horen vanwege hun oorsprong in de tweede categorie terecht. Ook ZLM Verzekeringen legt veel nadruk op dienstverlening.

Al vanaf het begin staat het klantbelang centraal. Eerst in daden, later gaven we er ook woorden aan: het streven om een zo'n hoog mogelijke klanttevredenheid te halen. Wij geloven dat dit streven niet samen kan gaan met het willen halen van financiële targets zoals een minimale groei-doelstelling, winstmaximalisatie, een gedefinieerde polisgroei of taakstellende begrotingen/budgetten. De enige 'targets' die we hanteren moeten bijdragen aan klanttevredenheid: bijvoorbeeld de telefoon binnen 15 seconden opnemen.

Ook de kwaliteit van werkzaamheden moet goed zijn: goed geschoold personeel, het voorkomen van legacy in systemen (we kennen maar één verzekeringsadministratiesysteem). Vanuit het geloof dat kwaliteit kwantiteit genereert en dat groei geen doel maar een gevolg is.

Vanuit deze gedachten kent onze organisatie een aantal opvallende aspecten:

- geen scheiding in front- en backoffice;
- geen P&O-afdeling: de lijnmanager is verantwoordelijk voor werving & selectie en de loopbaan cyclus van een medewerker);
- een beperkt werkgebied met een eigen netwerk van schadeherstelbedrijven;
- geen enkele vorm van variabele beloning;
- verantwoordelijkheden laag in de organisatie.

Onze missie

Wij zijn een verzekeraar en dienstverlener die uitblinkt in klanttevredenheid en medewerkerstevredenheid. Wij bieden (verzekerings)oplossingen en diensten die zekerheid bieden en ontzorgen. Het karakter van een "Onderlinge" laten we terugkomen in onze dienstverlening. Zo worden wij niet gedreven door financiële targets. Wij zijn persoonlijk en klantgericht en laten dit zien in ons product- en dienstenaanbod. Onze focus ligt op particulieren in Zeeland en Noord-Brabant.

Onze visie

In onze maatschappij heeft iedereen te maken met onzekerheden en risico's. Traditioneel kunnen veel van deze risico's worden beheerst door middel van verzekeringsoplossingen. We zien echter door onder andere technologische ontwikkelingen en veranderende overheidsbeleid steeds weer nieuwe risico's ontstaan. Als ZLM willen we actief inspelen op deze behoeften door zekerheid te bieden en te ontzorgen. Dit doen wij door middel van het aanbieden van verzekeringen, door preventie-activiteiten en door het leveren van specifieke dienstverlening. Daarbij hebben we de ambitie om één van de beste aanbieders in de markt te zijn.

Onze kernwaarden

Bij de missie en visie van ZLM horen de volgende kernwaarden:

- Persoonlijk: met een mensgerichte benadering en oprechte interesse.
- Betrouwbaar: u kunt op ons rekenen, we komen onze afspraken na en zijn deskundig

Onze strategische doelstellingen

1. Tevreden klanten
2. Tevreden medewerkers
3. Continue organisatie verbetering
4. Continuïteit

De missie is vertaald naar vier strategische doelstellingen. Tevreden klanten en medewerkers zijn de belangrijkste doelen uit onze missie. De hoge mate van tevredenheid bij onze klanten

en medewerkers willen we minimaal vasthouden en waar mogelijk ieder jaar verbeteren. Een lerende organisatie met een continue verbetering van de dienstverlening wordt daarom actief nagestreefd. Als vierde doelstelling staat continuïteit. ZLM handelt vanuit een lange termijn perspectief. Enerzijds om onze klanten langdurig van dienst te kunnen zijn en anderzijds om een betrouwbare werkgever te zijn voor haar medewerkers.

Onze strategische pijlers

Hoe vertalen we deze missie, visie, kernwaarden en strategische doelstellingen naar een strategische koers? Allereerst, groei is geen doel op zich. Dat neemt niet weg dat we toekomstbestendig willen zijn door te bouwen op drie pijlers.

De eerste pijler is het uitbouwen van de activiteiten als schadeverzekeraar. We richten ons op particuliere schadeverzekeringen. Deze positie willen we uitbreiden met nieuwe producten voor eigen rekening en risico. Daarnaast streven we naar klanten die minimaal drie producten afnemen in de diverse productrubrieken waardoor ze in aanmerking komen voor pakketkorting. De tweede pijler is het intensiveren van preventieactiviteiten. We vinden het belangrijk dat we niet alleen schade goed herstellen maar juist ook proberen te voorkomen. En in de derde pijler willen we onze dienstverlening uitbreiden. Naast het traditioneel verzekeren tegen risico's willen we ook diensten aanbieden die zich richten op het verzekeren van mogelijkheden.

Bestuur

ZLM Verzekeringen heeft twee bestuurders:

De heer M.C. (Marinus) Schroevers

Algemeen directeur

De heer drs. O.W.A. (Oscar) Monshouwer

Directeur verzekeringszaken

Directie van ZLM Verzekeringen: Marinus Schroevers (links) en Oscar Monshouwer.

Raad van Commissarissen

De Raad van commissarissen bestaat uit de volgende leden:

De heer mr. F.A.M. van den Heuvel	voorzitter
Mevrouw drs. J. de Koeijer	vice-voorzitter
De heer ir. J.W. de Kater	lid
Mevrouw C.M. Westdijk-Wilkes MBA/MSM	lid
De heer drs. E.M.H. Resink RC	lid

Sleutelfuncties

De sleutelfuncties worden door de volgende functionarissen ingevuld:

Risicomanagement	De heer M. (Marcel) Wesdorp
Compliance functie	De heer M. (Marcel) Wesdorp
Interne audit	De heer A.P. (Alexander) de Reu
Actuariële functie	Uitbesteed aan Triple A Risk Finance

De sleutelfuncties hebben een escalatielijn naar de voorzitter van de raad van commissarissen.

Accountant

De accountant van ZLM Verzekeringen is Deloitte Accountants BV. De verantwoordelijk partner is de heer C.J. de Witt RA.

Transacties met verbonden partijen

Een belangrijke verbonden partij voor ZLM Verzekeringen is de Stichting Rechtsbijstand ZLM. Deze Stichting wikkelt de verzoeken tot verhaals- en rechtsbijstand af die voortvloeien uit door ZLM gesloten rechtsbijstandverzekeringen en uit de dekking verhaalsbijstand op de verzekeringen Motorrijtuigen WA en AVP. In 2017 is Preventiefonds ZLM BV opgericht. ZLM Verzekeringen is 100% aandeelhouder. Vanuit het Preventiefonds worden de preventieactiviteiten vorm gegeven.

ZLM rekent bedrijfskosten door aan de verbonden partijen. De Stichting Rechtsbijstand rekent behandelkosten door aan ZLM Verzekeringen. ZLM Verzekeringen staat garant voor een eventueel nadelig saldo van de Stichting Rechtsbijstand.

Verantwoord beleggen

ZLM Verzekeringen ondersteunt de ontwikkelingen die plaatsvinden op het gebied van verantwoord beleggen. In 2015 zijn de Duurzame Ontwikkelingsdoelen (Sustainable Development Goals, SDG's) ingevoerd die een verschuiving teweeg brachten van het uitsluitend kijken naar het voorkomen van milieu en sociale risico's naar het mogelijk maken van verbeteringen op deze twee gebieden. Inmiddels zijn de ESG-principes gemeengoed geworden: Environment (milieu), Social (maatschappij) en Governance (goed bestuur van de onderneming). Wij hopen dan ook dat het Verbond van Verzekeraars slaagt in zijn pogingen te komen tot een breed gedragen Code Duurzaam Beleggen.

Ook ZLM Verzekeringen wil zich hiervoor inzetten. Daarbij kiezen wij voor een genuanceerde aanpak. Te vaak wordt in de media schande gesproken van verzekeraars of banken die beleggen in verkeerde bedrijven. Maar soms is het beter om te kiezen voor het wapen van engagement dan voor die van uitsluiting. Door een engagementbenadering wordt de dialoog met bedrijven gezocht om aanpassingen te realiseren in hun bedrijfsdoelstellingen

die op gespannen voet staan met de ESG-principes. Worden op dit terrein geen resultaten geboekt, dan zal worden overgegaan tot uitsluiting. Concreet betekent dit dat uitsluiting wordt toegepast op ondernemingen die bijvoorbeeld betrokken zijn bij de productie van controversiële wapens, zoals clustermunities en kernkoppen en ondernemingen die internationale sociale, milieu of governance criteria structureel en fundamenteel schenden. Bij de selectie van passieve aandelenfondsen, die een uitsluitingsbeleid uitvoeren op basis van MSCI (wereldwijde aandelenindex) ESG onderzoek, is hiermee rekening gehouden. Daarom heeft ZLM Verzekeringen besloten om een verandering van een fonds door te voeren.

Bij het gebruik van actieve beleggingsfondsen wordt periodiek (per kwartaal) door KCM, onze fiduciair vermogensbeheerder, gecontroleerd of activiteiten van ondernemingen waarin wordt belegd in conflict zijn met de UN Principles for Responsible Investments en UN Global Compact. Hierbij wordt gebruik gemaakt van de MSCI ESG databases.

A.2. Resultaten uit verzekeringsactiviteiten

De resultaten uit verzekeringsactiviteiten over het jaar 2017 zijn, in vergelijking met het jaar 2016, in onderstaande tabel opgenomen.

	2017		2016	
	€	€	€	€
Brutopremies	110.409		103.789	
Uitgaande herverzekeringspremies	-5.031		-5.560	
a		105.378		98.229
Wijziging technische voorzieningen niet-verdiende premies en lopende risico's				
- bruto	3.778		591	
- aandeel herverzekerders	0		0	
b		3.778		591
Verdiende premies eigen rekening a-b		101.600		97.638
Toegerekende opbrengst uit beleggingen		1.480		938
Totaal baten		103.080		98.576
Brutoschaden	78.137		87.963	
Aandeel herverzekerders	-1.091		-10.537	
c		77.046		77.426
Wijziging voorzieningen voor te betalen schade/uitkeringen				
- bruto	336		5.811	
- aandeel herverzekerders	2.058		-1.916	
d		2.394		3.895
Schaden eigen rekening c+d		79.440		81.321
Acquisitiekosten		4.310		4.834
Bedrijfskosten		21.130		21.445
Totaal lasten		104.880		107.600
Resultaat technische rekening schadeverzekering		-1.800		-9.024

in duizenden euro's

De activiteiten van ZLM Verzekeringen zijn onder te verdelen naar zes verschillende homogene risicogroepen. Per risicogroep wordt hieronder aangegeven welke verzekeringsproducten hieronder vallen. De groep "motorrijtuigen WA" is niet gesplitst in letselschades en materiële schades omdat de verhouding letsel/materieel in de afgelopen jaren stabiel is gebleken. Bij ZLM Verzekeringen zijn er geen opties en garanties gekoppeld aan de verzekeringsproducten.

Tussen haakjes is het aantal dekkingen per ultimo 2017 weergegeven.

Ziekte en ongevallen

- ongevallen verzekering inzittenden (OVI) [20.338]
- ongevallen verzekering opzittenden (OVO) [24.554]
- schade verzekering inzittenden (SVI) [190.941]
- gezinsongevallenverzekering [10.845]

Motorrijtuigen Casco

- casco dekkingen op motorrijtuigen [140.642]
- beperkt casco dekkingen op motorrijtuigen [43.180]

Motorrijtuigen WA

- WA dekking op motorrijtuigen [271.641]

Brand

- opstalverzekering met of zonder glasdekking [71.149]
- inboedel verzekering met of zonder glasdekking [103.777]
- kostbaarhedenverzekering [998]

Aansprakelijkheid

- aansprakelijkheidsverzekering particulieren (AVP) [109.496]

Rechtsbijstand

- rechtsbijstandverzekering particulieren [30.099]

De technische rekening per homogene risicogroep over 2017 ziet er als volgt uit:

	Totaal schadeverzekering		Motorrijtuigen WA	
	2017	2016	2017	2016
	€	€	€	€
Brutopremies	110.409	103.789	41.121	39.078
Uitgaande herverzekeringspremies	5.031	5.560	1.768	1.631
a	105.378	98.229	39.353	37.447
Wijziging technische voorzieningen				
- bruto	3.778	591	2.909	0
- aandeel herverzekeraars	0	0	0	0
b	3.778	591	2.909	0
Verdiende premies eigen rekening	a-b	101.600	36.444	37.447
Toegerekende opbrengst uit beleggingen		1.480	864	559
Totaal baten	103.080	98.576	37.308	38.006
Brutoschaden	78.137	87.963	36.484	35.412
Aandeel herverzekeraars	-1.091	-10.537	-320	-181
c	77.046	77.426	36.164	35.231
Wijziging technische voorzieningen				
- bruto	336	5.811	5.663	-1.008
- aandeel herverzekeraars	2.058	-1.916	1.745	-3.668
d	2.394	3.895	7.408	-4.676
Schaden eigen rekening	c+d	79.440	43.572	30.555
Acquisitiekosten	4.310	4.834	1.547	1.854
Bedrijfskosten	21.130	21.445	7.350	7.942
Totaal lasten	104.880	107.600	52.469	40.351
Resultaat technische rekening schadeverzekering	-1.800	-9.024	-15.161	-2.345

in duizenden euro's

Motorrijtuigen Casco		Ongevallen en ziekte		Brand		Overige branches	
2017	2016	2017	2016	2017	2016	2017	2016
€	€	€	€	€	€	€	€
33.548	31.750	5.717	5.322	21.484	19.860	8.539	7.779
1.185	1.564	189	158	798	990	1.091	1.217
32.363	30.186	5.528	5.164	20.686	18.870	7.448	6.562
0	0	5	5	590	468	274	118
0	0	0	0	0	0	0	0
0	0	5	5	590	468	274	118
32.363	30.186	5.523	5.159	20.096	18.402	7.174	6.444
181	115	79	45	242	152	114	67
32.544	30.301	5.602	5.204	20.338	18.554	7.288	6.511
22.481	29.909	596	1.580	14.321	15.806	4.255	5.256
0	-4.418	0	0	-421	-4.833	-350	-1.105
22.481	25.491	596	1.580	13.900	10.973	3.905	4.151
-614	432	-513	2.141	-4.609	4.269	409	-23
0	318	0	0	0	842	313	592
-614	750	-513	2.141	-4.609	5.111	722	569
21.867	26.241	83	3.721	9.291	16.084	4.627	4.720
1.373	1.495	234	255	852	911	304	319
6.587	6.531	1.176	1.164	4.395	4.263	1.622	1.545
29.827	34.267	1.493	5.140	14.538	21.258	6.553	6.584
2.717	-3.966	4.109	64	5.800	-2.704	735	-73

De grondslagen voor resultaatbepaling zijn als volgt:

Het resultaat wordt bepaald als het verschil tussen de in rekening gebrachte premies en overige baten en de betaalde schaden en andere lasten over het jaar, rekening houdend met lopende herverzekeringsovereenkomsten. Winsten worden slechts opgenomen voor zover zij op de balansdatum zijn gerealiseerd. Verplichtingen en mogelijke verliezen die hun oorsprong vinden voor het einde van het verslagjaar, worden in acht genomen indien zij voor het opmaken van de jaarrekening bekend zijn geworden.

Het resultaat wordt tevens bepaald met inachtneming van de verwerking van ongerealiseerde waardeveranderingen van op actuele waarde gewaardeerde beleggingen.

In de technische rekening schadeverzekering worden de baten en lasten verantwoord die gedurende het boekjaar voortvloeien uit de schadeverzekeringsactiviteiten.

Brutopremies

De brutopremies zijn bepaald als de op basis van de geldende tarieven aan polishouders in rekening te brengen bedragen, onder aftrek van verleende kortingen.

Wijziging technische voorzieningen niet-verdiende premies en lopende risico's

De premies voor schadeverzekeringen wordt als opbrengst opgenomen gedurende de looptijd van het contract naar evenredigheid van de verstreken verzekeringstermijn. De wijziging in de technische voorziening voor niet-verdiende premies en lopende risico's wordt tevens onder het premie-inkomen verantwoord.

Uitgaande herverzekeringspremies

De aan herverzekeraars betaalde herverzekeringspremie wordt naar evenredigheid van de looptijd van de contracten (boekjaar) als last opgenomen.

Toegerekende opbrengst uit beleggingen

Een deel van de beleggingsopbrengsten uit de niet-technische rekening wordt overgeboekt naar de technische rekening. De opbrengst beleggingen technische rekening is gekoppeld aan het couponrentetarief van recent geëmitteerde Nederlandse staatsobligaties. De omvang van de technische voorzieningen is de basis voor toerekening van de opbrengst beleggingen aan de technische rekening. Het gemiddelde van deze voorzieningen aan het begin en aan het eind van het boekjaar wordt vermenigvuldigd met factor 2 en daarna met het couponrentetarief.

Bij de toerekening van de opbrengst beleggingen aan de verschillende branches wordt naast de omvang van de gemiddelde technische voorziening ook rekening gehouden met het niveau van de ontvangen brutopremie voor de desbetreffende branche. Uitgangspunt hierbij is dat de ontvangen brutopremie gemiddeld een halfjaar voor belegging beschikbaar is.

Acquisitiekosten

Onder acquisitiekosten zijn naast de aan tussenpersonen betaalde provisies de kosten voor marketing opgenomen.

Bedrijfskosten

De bedrijfskosten, na aftrek van de toerekening aan de niet-technische rekening, worden aan de branches toegerekend op basis van de verdiende premies eigen rekening.

A.3. Resultaten uit beleggingsactiviteiten

De resultaten van de beleggingsactiviteiten worden in de niet-technische rekening opgenomen. De niet-technische rekening over het jaar 2017 is, in vergelijking met het jaar 2016, in onderstaande tabel opgenomen.

in duizenden euro's

	2017		2016	
	€	€	€	€
Brutopremies	110.409		103.789	
Uitgaande herverzekeringspremies	-5.031		-5.560	
a		105.378		98.229
Wijziging technische voorzieningen niet-verdiende premies en lopende risico's				
- bruto	3.778		591	
- aandeel herverzekeraars	0		0	
b		3.778		591
Verdiende premies eigen rekening a-b		101.600		97.638
Toegerekende opbrengst uit beleggingen		1.480		938
Totaal baten		103.080		98.576
Brutoschaden	78.137		87.963	
Aandeel herverzekeraars	-1.091		-10.537	
c		77.046		77.426
Wijziging voorzieningen voor te betalen schaden/uitkeringen				
- bruto	336		5.811	
- aandeel herverzekeraars	2.058		-1.916	
d		2.394		3.895
Schaden eigen rekening c+d		79.440		81.321
Acquisitiekosten		4.310		4.834
Bedrijfskosten		21.130		21.445
Totaal lasten		104.880		107.600
Resultaat technische rekening schadeverzekering		-1.800		-9.024

De grondslagen voor resultaatbepaling is als volgt:

Beleggingsresultaten

Het verschil tussen het totaal van de opbrengsten uit beleggingen minus de beleggingslasten en het aan de technische rekening toegerekende bedrag aan beleggingsopbrengsten komt in de niet-technische rekening. Ook de niet-gerealiseerde resultaten, positief of negatief, worden hierin meegenomen.

A.4. Resultaten uit overige activiteiten

De overige activiteiten worden onder andere baten en lasten verwerkt. Hierin worden de resultaten van de assurantiebemiddelingsactiviteiten opgenomen. Aan de opbrengst uit deze activiteiten worden bedrijfskosten toegerekend op basis van de personele bezetting.

A.5. Overige informatie

De belastingen over het resultaat worden bepaald op basis van de geldende belastingwetgeving.

B. Governance structuur

B.1. Algemene informatie over het governance systeem

Juridische structuur

ZLM Verzekeringen is een onderlinge waarborgmaatschappij.

Bestuurlijke structuur

Op ZLM Verzekeringen is het structuurregime uit het Burgerlijk Wetboek van toepassing. ZLM Verzekeringen kent (statutair) een algemene ledenvergadering, een Raad van Commissarissen en een meerhoofdige directie (= bestuur).

Ledenvergadering

De algemene ledenvergadering heeft een aantal belangrijke bevoegdheden zoals het vaststellen van de jaarrekening, het benoemen van commissarissen, het aanwijzen van de accountant, het wijzigen van de statuten en het verlenen van decharge aan directie en commissarissen.

Samenstelling directie

De directie van ZLM Verzekeringen bestaat uit de heer M.C. (Marinus) Schroevers, algemeen directeur en de heer drs. O.W.A. (Oscar) Monshouwer, directeur Verzekeringszaken.

Taakverdeling directie

De taakverdeling van de directie is als volgt:

- Algemeen directeur
  - Financiën & Facilitair
  - Personeelszaken
  - Juridische zaken
  - Compliance en Risicomanagement
  - Kwaliteit & Klachten
  - Informatiemanagement
  - Interne audit
- Directeur Verzekeringszaken
  - Advies & Acceptatie (inclusief bemiddeling)
  - Schade
  - Marketing & Communicatie
  - Stichting Rechtsbijstand
  - Preventiefonds ZLM BV
  - Herverzekeringen
  - Fraude

Samenstelling Managementteam

Naast de directieleden zijn de volgende personen lid van het managementteam:

De heer J.A.C. (Jan-Kees) Adriaanse RA	afdelingshoofd Financiën & Facilitair
De heer W.C. (Wim) de Fouw	afdelingshoofd Advies & Acceptatie
De heer J.J.P. (Peter) Geluk	afdelingshoofd Informatiemanagement
De heer E.J. (Edwin) Goetheer	afdelingshoofd Schade
De heer H.M.J. (Hubèr) Rentmeester	afdelingshoofd Marketing & Communicatie

Het managementteam van ZLM, met van links naar rechts: Hubèr Rentmeester, Edwin Goetheer, Oscar Monshouwer, Wim de Fouw, Marinus Schroevers, Peter Geluk en Jan-Kees Adriaanse.

Raad van Commissarissen

De samenstelling van de Raad van Commissarissen is als volgt:

mr. F.A.M. van den Heuvel, voorzitter
mw. drs. J. de Koeijer
ir. J.W. de Kater
mw. C.M. Westdijk-Wilkes MBA/MSM
drs. E.M.H. Resink RC

De Raad van Commissarissen benoemt de directie en oefent toezicht uit op het beleid en op de algemene gang van zaken van ZLM Verzekeringen. De Raad van Commissarissen dient goedkeuring te verlenen aan onder andere de begroting, de jaarrekening en de risicobereidheid van ZLM Verzekeringen.

De Raad van Commissarissen van ZLM, met van links naar rechts: de heer van den Heuvel, mevrouw Westdijk-Wilkes, de heer de Kater, mevrouw de Koeijer en de heer Resink.

Commissies Raad van Commissarissen

De Raad van Commissarissen kent de volgende commissies:

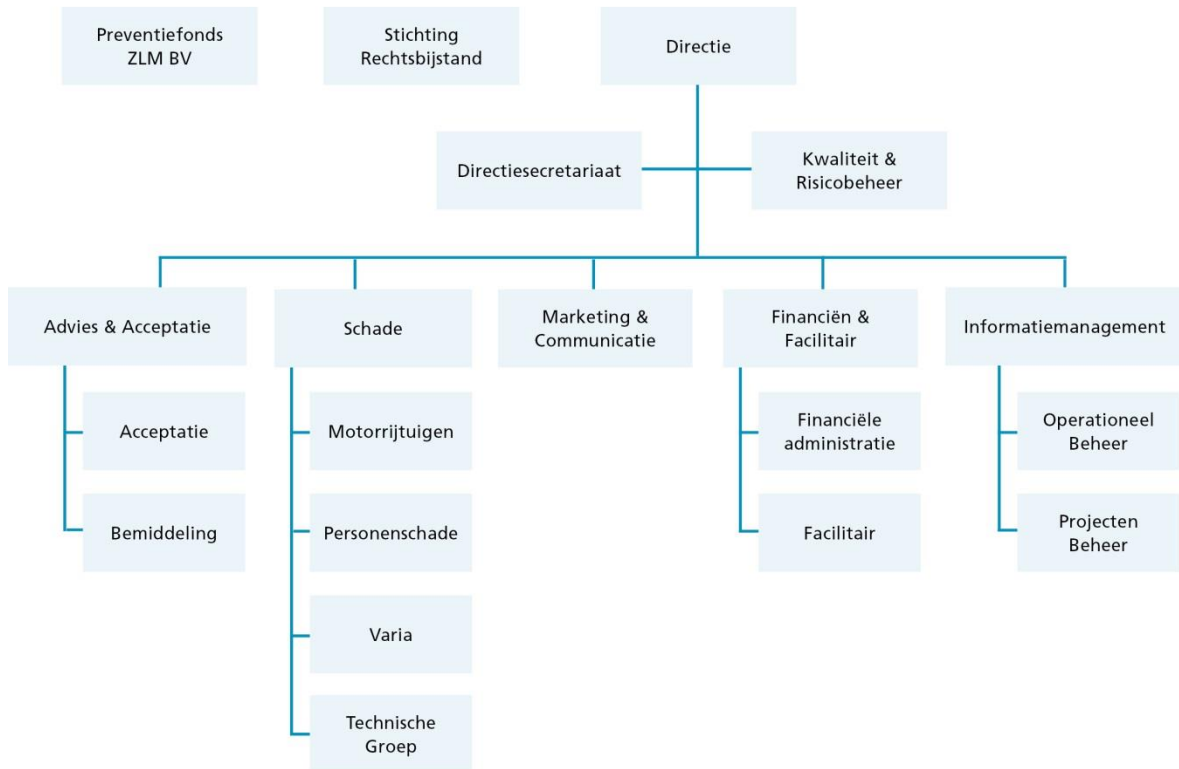
de Remuneratiecommissie; deze bestaat uit mevrouw C.M. Westdijk-Wilkes MBA/MSM (voorzitter) en de heer mr. F.A.M. van den Heuvel;

de Audit- en Risicobeheercommissie; deze bestaat uit mevrouw drs. J. de Koeijer (voorzitter) en de heer drs. E.M.H. Resink RC.

De Audit- en Risicobeheerscommissie houdt toezicht op de interne risicobeheersings- en controlesystemen. Daarnaast richt deze commissie zich op de ORSA, de financiële rapportages, de risicobereidheid en de rol en het functioneren van de Interne Auditfunctie, de Compliancefunctie en de Risicomanagementfunctie.

Organisatiestructuur

ZLM Verzekeringen kent de volgende organisatiestructuur:

ZLM heeft eind 2017 242 medewerkers in dienst. Dit zijn 211 FTE's. Er zijn eind 2017 139 vrouwen en 103 mannen in dienst. De gemiddelde leeftijd bedraagt 39 jaar.

Interne rapportagesystematiek

Er is binnen ZLM Verzekeringen een maandelijkse managementrapportage over de financiële voortgang (per product), de ontwikkeling van de verzekeringsportefeuille, de schade-aantallen en de ontwikkeling van de beleggingsportefeuille aan Raad van Commissarissen en het managementteam. Verder zijn er rapportagelijnen over:

- fraude
- risicomanagement en compliance
- interne audit
- kwaliteit en klachten
- ict security zaken

Overleg- en besluitvormingsstructuur

ZLM Verzekeringen kent een op consensus gebaseerde overleg- en besluitvormingsstructuur. Het managementteam overlegt maandelijks. De Raad van Commissarissen komt vijfmaal per jaar samen in aanwezigheid van de directie. Vanuit de Raad van Commissarissen is de Audit- en risicobeheercommissie actief. Deze komt vier keer per jaar, samen met directie, afdelingshoofd Financiën & Facilitair en de externe accountant, bijeen.

Beleid

In het kader van beheerste en integere bedrijfsvoering heeft ZLM Verzekeringen op een aantal thema's haar beleidslijnen nader uitgewerkt. Dit betreft onder meer de volgende onderwerpen:

Beloningsbeleid	In dit beleid wordt weergegeven hoe ZLM Verzekeringen omgaat met beloning van directie en medewerkers. Er staat onder meer in dat ZLM Verzekeringen geen vorm van variabele beloning kent in relatie tot prestaties. De pensioenregeling is voor alle medewerkers gelijk. Er is een salarisgebouw. De cao voor het Verzekeringsbedrijf is van toepassing. Jaarlijks stelt de RvC de beloning van de directie en het beloningsbeleid vast. Er zijn er geen individuele afspraken voor ontslagvergoedingen.
Kapitaalbeleid	In dit kapitaalbeleid bevat wordt naast de wettelijke ook de intern noodzakelijk geachte solvabiliteit aangegeven. Daarnaast komen mogelijkheden om kapitaal te genereren, de wijze van monitoren van risico's en de solvabiliteitspositie aan de orde. Ook worden triggerevents genoemd en is er een stappenplan met acties indien de triggers zich voor doen.
Beleggingsbeleid	In het beleggingsbeleid verwoorden wij onze visie op de verhouding tussen risico en rendement ten aanzien van ons belegd vermogen. Tevens verwoorden wij hoe wij invulling geven aan verantwoord beleggen. We toetsen de portefeuille aan de ESG-criteria.
Herverzekeringsbeleid	Het herverzekeringsbeleid geeft duidelijke kaders over de herverzekering van onze producten, de eventueel facultatief te dekken risico's, het vast te stellen eigen behoud en de samenstelling van het herverzekeringspanel in termen van spreiding en rating.
Compliance en Integriteitsbeleid	Het compliance- en integriteitsbeleid van ZLM Verzekeringen houdt in dat we de compliance gerelateerde wet- en regelgeving en de door ons zelf opgestelde integriteitsregels naleven. Dit beleid is gericht op het waarborgen van onze integere bedrijfsuitoefening.

Informatiesystemen en informatiebeveiliging

ZLM Verzekeringen werkt met één verzekeringsadministratiesysteem voor de vastlegging en verwerking van gegevens op polis- en schadegebied en relaties. Dit systeem is gekoppeld aan de financiële administratie. Het informatiebeveiligingsbeleid is vastgelegd in een beleidsdocument en voldoet aan de daarvoor door de toezichthouder gestelde eisen. Dit beleidsonderdeel wordt bewaakt door een security officer.

B.2. Betrouwbaarheid en deskundigheid

Voor alle medewerkers van ZLM Verzekeringen is het Protocol werving en selectie van toepassing waarin eisen zijn geformuleerd waaraan eigen, uitzend- en inleenkrachten moeten voldoen.

Er is voor leden van de Raad van Commissarissen, van de directie en leidinggevendenden uit het tweede echelon, die door De Nederlandsche Bank (DNB) op geschiktheid en betrouwbaarheid worden getoetst, een speciaal Protocol werving en selectie van toepassing. Het onderwerp betrouwbaarheid komt ook aan bod in de Regeling integriteitsgevoelige functies van ZLM Verzekeringen.

Uiteraard is voor directie, leden van de Raad van Commissarissen en sleutelfunctionarissen aantoonbare deskundigheid, passend bij de functie, noodzakelijk. Permanente educatie zorgt voor het op peil houden en het eventueel verbreden van deze kennis.

Alle medewerkers van ZLM Verzekeringen hebben de Eed of de Belofte afgelegd.

B.3. Risicomanagement systeem

Risicobeleid

ZLM Verzekeringen is een risicomijdende organisatie. De governance structuur (overleg en besluitvorming in het consensusmodel), de beperkte omvang en geringe complexiteit van de organisatie, de rechtsvorm van een onderlinge waarin het klanten-/ledenbelang centraal staat, de eenvoud van de producten en de directe betrokkenheid van het management bij de risicomonitoring spelen hierbij een belangrijke rol. De risicobereidheid komt eigenlijk tot uitdrukking in het Kapitaalbeleid. De risicobereidheid wordt getoetst in de jaarlijkse Own Risk & Solvency Assessment (ORSA).

Opzet en organisatie van het risicomanagementsysteem

De Coördinator Risicomanagement en Compliance heeft tot taak de directie adviezen te geven over de opzet en werking van de systematiek van risicomanagement. Tevens duidt hij de nieuwe en bestaande risico's en werking van de systematiek van risicomanagement. Het risicomanagementsysteem van ZLM Verzekeringen is gebaseerd op COSO-ERM en de FIRM-systematiek van DNB. De systematiek is vastgelegd in het Handboek Risicomanagement. Dit handboek omvat drie delen:

- het risicomanagementproces (COSO-ERM; scores en normering) inclusief het ORSA-beleid en het ORSA-proces
- de risico-inventarisatie en -analyse (beschrijvende deel)

- de risicobeoordeling (schematische deel; scores)

Het handboek en de daarin weergegeven risico's en risico-inventarisatie worden jaarlijks geactualiseerd in een overleg met het managementteam en de Coördinator Risicomanagement en Compliance. De resultaten van dat overleg worden vastgelegd en eenmaal per jaar gepresenteerd aan de Audit- en Risicobeheercommissie en vervolgens behandeld in de voltallige RvC. Deze stelt uiteindelijk de risicobereidheid van ZLM vast. Dat wil zeggen: kan de RvC zich vinden in de geconstateerde restrisico's die ZLM Verzekeringen loopt en de maatregelen die worden getroffen om een geaccepteerd risiconiveau te bereiken?

Kapitaalbeleid

In het kapitaalbeleid wordt naast de wettelijke ook de intern noodzakelijk geachte solvabiliteit (doelsolvabiliteit) aangegeven. De doelsolvabiliteit is in het kapitaalbeleid 2017 vastgesteld op 170% van de Solvency Capital Requirement. Dit leidt tot de volgende bedragen:

	(x € 1.000)
Solvency Capital Requirement (eind 2017)	70.596
Doelsolvabiliteit	120.015
Doelsolvabiliteit in % van de SCR	170%

ZLM heeft bepaald dat het aanwezige eigen vermogen minimaal € 120,0 miljoen moet zijn. Indien het kapitaal daalt en in de buurt komt van dit bedrag dan zullen er maatregelen genomen moeten worden. Dit kan in de vorm van kapitaalversterking of door risicobeperking. De intern noodzakelijk geachte solvabiliteit kan dus gezien worden als onze risicobereidheid.

Het Kapitaalbeleid vermeldt ook

- mogelijkheden om kapitaal te genereren;
- de wijze van monitoren van risico's en
- triggerevents met een stappenplan met acties hierop.

ORSA-proces en daarbij betrokken functies

De ORSA geeft een uitbreiding aan ons jaarlijks risicomanagementproces. Deze uitbreiding bestaat uit:

- het formuleren van scenario's;
- de projectie daarvan op (middel-)lange termijn.

Het ORSA-proces wordt jaarlijks (of zoveel vaker als noodzakelijk wordt geacht) opgestart. Voor de uitvoering van het ORSA-proces is een werkgroep actief die bestaat uit:

- algemeen directeur
- directeur Verzekeringszaken
- afdelingshoofd Financiën & Facilitair
- teamleider Financiële administratie
- medewerker Planning & Control

- actuariële functie
- coördinator Risicomanagement en Compliance

Aan de hand van de belangrijkste risico's worden scenario's gedefinieerd. Vervolgens wordt over een periode van vijf jaar berekend wat de impact is op de solvabiliteit indien een scenario, of een combinatie van verschillende scenario's, zich zou voordoen.

De concept-ORSA wordt vervolgens ingebracht in het MT waar dit document wordt besproken en vastgesteld. De compliance- en de interne auditfunctie binnen ZLM worden voortdurend bij dit proces betrokken. Na vaststelling van de ORSA in het MT voert de actuariële functie afzonderlijk een review.

De ORSA wordt vervolgens besproken in de Audit- en Risicobeheercommissie en ook in de plenaire vergadering van de RvC. Na afronding van dit proces wordt de definitieve ORSA-rapportage verspreid onder alle belanghebbenden (RvC, directie, MT, externe accountant, compliance officer, internal auditor, DNB).

Asset-Liability Management

ZLM Verzekeringen streeft met haar beleggingsbeleid een aantrekkelijk rendement op lange termijn na. Dit bij een aanvaardbaar risico. Daarbij worden de netto technische voorzieningen inclusief risicomarge in de matching portefeuille tenminste gedekt door de allocatie naar risicomijdende beleggingen. Het risicobudget bedroeg tot en met 2017 7,5% op basis van een standaarddeviatie van de rendementen van de totale rendementsportefeuille. Vanaf 2018 wordt het risicobudget weergegeven als de 95%-VaR (value-at-risk). In 2016 is voor het laatst een ALM studie (Asset-Liability-Management) uitgevoerd.

Forward looking model

Voor het opstellen en het doorberekenen van de ORSA-scenario's maken wij gebruik van een model van Triple A - Risk Finance. Aan deze partij zijn tevens activiteiten van de actuariële functie uitbesteed. De actuariële functie geeft een oordeel over de gehanteerde ORSA-projecties en uitgangspunten. In de ORSA hebben we 5 jaar geprojecteerd. In onze scenario's hebben wij de prognose van de Solvency Capital Requirement (SCR) gepresenteerd.

Scenario's

De keuze van de scenario's koppelen we aan onze belangrijkste risico's en wordt, na afstemming in het MT en de audit- en risicobeheercommissie, door de directie vastgesteld.

Datakwaliteit

De in de ORSA gebruikte data komen voort uit de processen Maandrapportage, Begroting en Pilaar-1 berekening. In deze processen gebruiken we data uit het verzekeringstechnische systeem NeoZ en uit de financiële administratie. Het feit dat ZLM werkt met slechts één verzekeringstechnisch informatiesysteem draagt zeker bij aan de betrouwbaarheid van de daaraan ontleende data. Voor de bepaling van de marktwaarde van balansposten gebruiken we extern ontwikkelde tooling en informatie die onze vermogensbeheerder/custodian aanlevert. Bij het opstellen van de managementinformatie wordt het 4-ogen principe gehanteerd. De data voor en de berekeningen van de Pilaar-1 berekening worden gereviseerd door de actuariële functie. De jaarrekening wordt gecontroleerd door de externe accountant.

Frequentie en triggers

In principe voeren we de ORSA eenmaal per jaar uit in samenhang met het (eveneens jaarlijks plaatsvindende) risicomanagementproces. In dat laatste proces kijken we meer naar het verleden en het heden, terwijl de ORSA daar een scenario gebaseerde toekomstblik aan toevoegt.

In het kapitaalbeleid hebben we een aantal triggerevents benoemd die aanleiding geven tot het nemen van maatregelen tot versterking van de aanwezige solvabiliteit of tot vermindering van risico's. Wanneer zo'n triggerevent zich voordoet zal tevens een (extra) ORSA-traject worden uitgevoerd.

B.4. Interne controle omgeving

ZLM heeft een systeem van interne controle. In alle essentiële bedrijfsprocessen, waaronder acceptatie, schadeafhandeling, financiën en informatieverwerking, zijn maatregelen van interne controle ingevoerd om het risico op fouten te mitigeren.

Daarnaast is een second line of defense ingevoerd in de vorm van de compliance officer, de risicomanagementfunctie en de actuariële functie. Deze functies beoordelen, ieder op hun eigen vakgebied, of de interne controle maatregelen van voldoende niveau zijn om de risico's te mitigeren. De rol van de compliance officer wordt in hoofdstuk B.8 besproken, de actuariële functie komt in hoofdstuk B.6 aan de orde.

Ook de derde line of defense, de medewerker interne audit, beoordeelt of de interne controlemaatregelen worden uitgevoerd en of deze van voldoende niveau zijn om de risico's te mitigeren. Deze functie wordt in hoofdstuk B.5 besproken.

B.5. Interne audit functie

De medewerker interne audit maakt, als één van de sleutelfuncties, onderdeel uit van het Solvency II governance systeem. Hij heeft binnen ZLM Verzekeringen een zelfstandige en onafhankelijke positie. De medewerker interne audit ressorteert onder de algemeen directeur en rapporteert aan hem en aan de Audit- en Risicobeheercommissie. De medewerker interne audit heeft een escalatie-mogelijkheid naar de voorzitter van deze commissie.

De medewerker interne audit werkt op basis van een Audit Charter en aan de hand van een jaarlijks auditprogramma. Hij heeft ten behoeve van zijn werk toegang tot alle relevante informatie, documentatie en personen binnen ZLM Verzekeringen. Elk halfjaar rapporteert hij aan het management team en de Audit- en risicobeheercommissie over de bevindingen en de voortgang van het auditprogramma.

In 2017 zijn er audits uitgevoerd en afgerond naar:

- compliance;
- QRT-rapportage;
- IT-projectbeheersing;
- prolongatie;
- product review proces;
- datakwaliteit..

B.6. Actuariële functie

De actuariële functie maakt, als één van de sleutelfuncties, onderdeel uit van het Solvency II governance systeem. Bij de inrichting van de actuariële functie is rekening gehouden met de omvang en complexiteit van de bedrijfsvoering van ZLM Verzekeringen.

De actuariële functie heeft ten minste aandacht voor de volgende aandachtsgebieden:

- Niveau van de technische voorzieningen op basis van marktwaarde;
- Niveau en toereikendheid van premies;
- Vereiste en aanwezige solvabiliteit;
- Projecties van vereiste en aanwezige solvabiliteit in het kader van de ORSA;
- Impact van herverzekering.

Per aandachtsgebied wordt tenminste eenmaal per jaar over de werkzaamheden en de bevindingen aan de directie gerapporteerd. Deze rapportage wordt ook ter beschikking gesteld aan de Audit- en Risicobeheercommissie uit de RvC.

De uitvoering van de activiteiten binnen de actuariële functie is zowel intern als extern belegd. De extern belegde taken worden uitgevoerd door Triple A – Risk Finance (Triple A). Aan de uitbestede taken ligt een overeenkomst ten grondslag ter waarborging van de kwaliteit, continuïteit en integriteit van de dienstverlening.

De coördinatie van de actuariële functie is belegd bij het afdelingshoofd Financiën & Facilitair van ZLM. De eindverantwoordelijkheid ligt bij de directie.

Indien er een situatie ontstaat waarin de rapportagelijn via het afdelingshoofd Financiën & Facilitair niet afdoende is, is escalatie rechtstreeks naar de algemeen directeur of naar de Raad van Commissarissen mogelijk.

B.7. Uitbesteding

Twee kernactiviteiten worden voor een deel uitbesteed aan externe partijen. De alarmcentrale (berging en repatriëring motorrijtuigen) is uitbesteed aan Eurocross en een deel van de schadebehandeling rechtsbijstand is door middel van herverzekering uitbesteed aan DAS Rechtsbijstand. Er zijn samenwerkingsovereenkomsten (SLA) afgesloten met deze partijen waarin onder andere bepalingen over beveiliging van informatie is opgenomen.

Zoals in B.6 is beschreven is de actuariële functie eveneens uitbesteed. Het vermogensbeheer is door middel van fiduciair vermogensbeheer uitbesteed aan Kempen Capital Management.

B.8. Overige informatie

In hoofdstuk B.4 is de compliance functie genoemd. De compliance officer heeft binnen ZLM Verzekeringen een zelfstandige en onafhankelijke positie. De compliance officer ressorteert onder de algemeen directeur en rapporteert aan hem en aan de Audit- en Risicobeheercommissie uit de RvC. De compliance officer heeft een escalatiemogelijkheid naar de voorzitter van deze commissie. Bij ZLM is de compliancefunctie gecombineerd met de risicomanagementfunctie.

De compliance officer werkt op basis van een Compliance Charter en aan de hand van een jaarlijks compliance programma. Hij heeft ten behoeve van zijn werk toegang tot alle relevante informatie, documentatie en personen binnen ZLM Verzekeringen. Elk halfjaar vindt een rapportage plaats over de bevindingen.

C. Risicoprofiel

C.1. Verzekeringstechnisch risico

Het verzekeringstechnisch risico is het risico dat uitkeringen aan klanten en/of benadeelden niet gefinancierd kunnen worden vanuit premie- en/of beleggingsinkomsten als gevolg van onjuiste en/of onvolledige aannames bij het bepalen van de verzekeringsvoorwaarden en het vaststellen van de premie.

De verzekeringstechnische risico's van ZLM bestaan uit de volgende risico's:

- **Catastroferisico:** het risico dat door extreme en/of uitzonderlijke gebeurtenissen schades optreden waardoor de financiële positie negatief wordt beïnvloed;
- **Premierisico:** het risico dat de verzekeringspremie voor het komende jaar niet voldoende is om de schades en kosten van dat jaar te kunnen voldoen;
- **Voorzieningenrisico:** het risico dat in het verleden gevormde voorzieningen in de toekomst ontoereikend blijken te zijn op deze schades verder af te wikkelen

ZLM is uitsluitend actief op het gebied van standaard schadeverzekeringen. De belangrijkste risico's betreffen letselschades (motorrijtuigen WA en AVP portefeuille) en brand- en stormschades (motorrijtuigen casco, woonhuis en inboedel)

Door middel van duidelijke acceptatieregels worden minder aantrekkelijke risico's niet geaccepteerd.

Daarnaast geeft het herverzekeringsbeleid duidelijke kaders voor het reduceren van met name het catastroferisico.

Het aan te houden kapitaal voor het verzekeringstechnische risico is opgenomen in hoofdstuk E.3.

C.2. Marktrisico

Het marktrisico heeft hoofdzakelijk betrekking op de beleggingsportefeuille. Het betreft hier risico's die de financiële markten nadelig kunnen beïnvloeden met veranderingen in de waarde van de beleggingsportefeuille tot gevolg. In het beleggingsbeleid worden de volgende uitgangspunten aangegeven:

Doelstelling

Een aantrekkelijk rendement op lange termijn bij een aanvaardbaar risico waarbij de technische voorzieningen, inclusief risicomarge worden gedekt door risicomijdende beleggingen.

Beleggingsportefeuille

Het totale vermogen is verdeeld over twee sub-portefeuilles. De matchingportefeuille heeft als doel om de technische voorzieningen inclusief risicomarge af te dekken door allocatie naar risicomijdende beleggingen met vergelijkbare rentegevoeligheid. De rendementportefeuille heeft als doel om een aantrekkelijk rendement na te streven.

Risicogebruik

Het vermogen wordt beheerd binnen stringente risicokaders. Het beleggingsrisico wordt uitgedrukt als standaarddeviatie van het beleggingsrendement in de rendementportefeuille. Het maximaal in te zetten risicobudget is 7,5%. Voor de beide portefeuilles zijn ook normwiegingen per beleggingscategorie en bandbreedtes daar omheen afgesproken.

Valuta-afdekking

Het valutarisico van de US-dollar, de Japanse Yen en het Britse Pond wordt voor 50% afgedekt. (in 2017 voor 75%)

Liquiditeit

De beleggingen in categorieën met beperkte liquiditeit (hypothecaire leningen, hedge funds en niet-genoteerd onroerend goed) zijn maximaal 30% van de rendementportefeuille.

Onderverdeling van het marktrisico

Blootstelling aan marktrisico wordt gemeten aan de hand van de impact van schommelingen in de waarde van financiële variabelen zoals aandelenprijzen, rentestanden en valutakoersen. De volgende risico's worden onderkend:

Renterisico

Het renterisico is de gevoeligheid van de waarde van de rentedragende activa en passiva voor veranderingen in de rentetermijnstructuur of in de volatiliteit van de rente.

Aandelenrisico

Het aandelenrisico is de gevoeligheid van de waarde van activa voor veranderingen in marktprijzen van aandelen.

Vastgoedrisico

Het vastgoedrisico is de gevoeligheid van de waarde van activa voor veranderingen in marktprijzen van vastgoed.

Spreadrisico

Het spreadrisico vloeit voort uit de gevoeligheid van de waarde van beleggingen, verplichtingen en financiële instrumenten voor het niveau en de volatiliteit van kredietopslagen boven de risicovrije rentetermijnstructuur.

Valutarisico

Het valutarisico is het risico dat wordt gelopen door bezittingen of transacties in vreemde valuta.

Concentratierisico

Het concentratierisico vloeit voort door gebrek aan diversificatie in de portefeuille of door een sterke blootstelling aan het risico van wanbetaling.

Het aan te houden kapitaal voor het marktrisico is opgenomen in hoofdstuk E.3.

C.3. Kredietrisico

Het kredietrisico wordt ook wel “tegenpartijrisico” genoemd. Dit is het risico van onvoorziene verliezen die het gevolg kunnen zijn van faillissement of verslechtering in de kredietwaardigheid van debiteuren of tegenpartijen voor zover deze nog niet onder het spreadrisico zijn meegenomen. Dit zijn onder andere vorderingen op herverzekeraars, rekening-couranttegoeden bij banken en vorderingen op debiteuren. Aanwezige liquide middelen worden bij meerdere banken ondergebracht. Daarnaast is de rating van tegenpartijen (bijvoorbeeld herverzekeraars) aan interne normen (minimaal A-rating) gebonden.

Het aan te houden kapitaal voor het kredietrisico is opgenomen in hoofdstuk E.3.

C.4. Liquiditeitsrisico

Het liquiditeitsrisico is het risico dat ZLM over onvoldoende middelen beschikt om aan de directe betalingsverplichtingen te voldoen. Aan de lange termijn middelen zijn normen gekoppeld in het beleggingsbeleid. De korte termijn middelen worden bij banken liquide aangehouden.

C.5. Operationeel risico

Een operationeel risico is het risico van een (financieel) verlies dat zich voordoet als gevolg van inadequate of falende interne processen, personeel en systemen of externe gebeurtenissen. Tot het operationeel risico worden ook juridische risico's gerekend, maar niet de risico's die voortvloeien uit strategische beslissingen en reputatierisico's.

Juridische risico's

Het risico dat als gevolg van het niet naleven van wet- en regelgeving er mogelijk financiële schade ontstaat. ZLM Verzekeringen heeft geen complexe verzekeringsproducten waardoor het juridische risico gering zal zijn. De organisatie beschikt over juridische expertise. Bij complexe zaken wordt advies ingewonnen bij gespecialiseerde externe juristen. De compliance officer houdt toezicht op de naleving van de relevante wet- en regelgeving.

IT-risico's en het risico van cybercrime

Het risico dat bedrijfsprocessen en de informatievoorziening onvoldoende integer, niet continu of onvoldoende beveiligd zijn, is benoemd als IT-risico. Deze risico's worden gemitigeerd door:

- toegangscontrole met rollen en bevoegdheden;
- changemanagement-procedures;
- back-up procedures;
- een uitwijkfaciliteit waarbij direct overgeschakeld kan worden naar een gespiegelde IT-omgeving;
- SLA-management.

Er is een informatiebeveiligingsbeleid waarin ook datakwaliteit en privacy aan de orde komen. De security-officer bewaakt het totale proces.

Uitbestedingsrisico

Uitbestedingsrisico's zijn risico's die verband houden met het door derden, op structurele basis, laten verrichten van werkzaamheden die

- a. deel uitmaken van of voortvloeien uit de met het leveren van de verzekeringsdiensten samenhangende bedrijfsprocessen of
- b. deel uitmaken van wezenlijke processen ter ondersteuning daarvan.

Bij ZLM gaat het om de uitbesteding van werkzaamheden van de alarmcentrale en, in het kader van een herverzekeringsovereenkomst, een deel van de schadebehandeling Rechtsbijstand. Met de organisaties waaraan activiteiten zijn uitbesteed worden contractuele afspraken gemaakt over de beheersing van de risico's.

Stroomuitval

ZLM is ingeval van stroomuitval zelfvoorzienend. De werkprocessen worden bij een stroomuitval niet onderbroken.

Het aan te houden kapitaal voor het operationeel risico is opgenomen in hoofdstuk E.3.

C.6. Overige risico's

De resterende risico's zijn het reputatierisico en het integriteitsrisico.

Reputatierisico

Het reputatierisico heeft betrekking op eventuele reputatieschade als gevolg van negatieve publiciteit. Het beheersen van dit risico hangt zeer sterk samen met de beheersing van alle overige risico's. De hoge mate van klanttevredenheid toont ook hier aan dat ZLM een goede reputatie heeft. De bescherming van de privacy van onze verzekerden vraagt veel aandacht in dit kader.

Integriteitsrisico

Het integriteitsrisico betreft het risico dat de integriteit van ZLM wordt beïnvloed als gevolg van niet integere of onethische gedragingen. Binnen ZLM is er veel aandacht voor beheersing van risico's op het gebied van integriteit en fraude. Screening van alle nieuwe medewerkers, functiescheidingen, 4-ogen principe en gedragscodes zijn aanwezige beheersingsmaatregelen.

Frauderisico

Frauderisico betreft het risico dat er een opzettelijke handeling plaats vindt waarbij gebruik wordt gemaakt van misleiding teneinde een onrechtmatig of onwettig (financieel) voordeel te behalen. Fraude door verzekerden komt helaas voor. Ook op dit terrein worden passende maatregelen genomen. De coördinator fraudebeheersing en de medewerkers fraudebeheersing geven concreet invulling aan de beheersing van frauderisico's. Ter voorkoming van interne fraude is er een screeningsbeleid en zijn er gedragscodes. Daarnaast is functiescheiding met rollen en bevoegdheden ook in de systemen toegepast. Alle medewerkers van ZLM Verzekeringen hebben de moreel-ethische verklaring ondertekend.

Nieuwe privacywetgeving

ZLM Verzekeringen heeft de nieuwe AVG wetgeving scherp op het netvlies. Onze processen worden hierop aangepast.

D. Waardering voor Solvency II doeleinden

In de jaarrekening vindt waardering en presentatie plaats overeenkomstig de grondslagen van BW-2.9. Onder Solvency II is de onderverdeling van de balans op een aantal punten net iets anders. Daarnaast gelden onder Solvency II voor bepaalde posten andere waarderingsprincipes. De waardering is in overeenstemming met artikel 9 tot en met 16 van de Gedelegeerde Verordening. Bij de bepaling van de Solvency II waardes maakt ZLM gebruik van de curve RTS verzekeraars Solvency II-zonder VA (volatility adjustment) per 31-12-2017. ZLM past hierbij geen overgangsmaatregelen toe. Alleen bij de bepaling van de risicomarge past ZLM een vereenvoudiging toe.

In de volgende paragrafen zal per onderdeel worden ingegaan op de betreffende marktwaardering.

D.1. Balans

Een samenvatting van de balans volgens de jaarrekening (op huidige grondslagen) en de Solvency II balans is onderstaand opgenomen.

BALANS PER 31-12-2017					
ACTIVA	Huidig	Solvency II	PASSIVA	Huidig	Solvency II
Immateriële vaste activa	-	-	Eigen vermogen	273.633	277.179
Latente belastingvordering	-	1.777	Herwaarderingsreserve	342	342
Beleggingen	357.045	356.227	Overige reserves	263.553	263.553
Terreinen en gebouwen	7.140	7.140	Onverdeelde winst	9.738	9.738
Groepsmaatschappijen en deelnemingen	1.941	1.123	Reconciliatiereserve	-	3.546
Aandelen	113.636	113.636	Technische voorzieningen	101.590	97.848
Obligaties	190.375	190.375	Te betalen schade	95.722	83.229
Hypothecaire leningen	40.861	40.861	Niet-verdiende premie	13.961	7.247
Overige leningen	2.679	2.679	Risicomarge	-	7.372
Valutatermijncontracten	413	413	Herverzekeringsdeel	-8.093	-
Vorderingen	10.472	11.290	Voorzieningen	6.255	15.870
Herverzekeringsdeel technische voorzieningen	-	8.060	Voor belastingen	6.075	9.034
Liquide middelen	52.540	52.540	Voor pensioenen	-	6.656
Overlopende acquisitiekosten	418	-	Overige	180	180
Overige activa	3.879	3.879	Schulden	42.022	42.022
			Uit directe verzekering	36.723	36.723
			Overige schulden	5.299	5.299
			Afgeleide financiële instrumenten (valuta)	-	-
			Overige passiva	854	854
TOTAAL ACTIVA	424.354	433.773	TOTAAL PASSIVA	424.354	433.773

(Bedragen x € 1.000)

Hierna zal verder ingegaan worden op alle onderdelen van de balans.

D.2. Activa

De waarderingsgrondslagen die zijn gehanteerd voor de jaarrekening zijn als volgt:

De jaarrekening is opgesteld in overeenstemming met de bepalingen voor de jaarrekening voor verzekeringsmaatschappijen, zoals opgenomen in Afdeling 15 van Titel 9 Boek 2 BW en

de stellige uitspraken van de Richtlijnen voor de jaarverslaggeving, uitgegeven door de Raad voor de Jaarverslaggeving.

Activa en passiva worden in het algemeen gewaardeerd tegen de verkrijgings- of vervaardigingsprijs of de actuele waarde. Indien geen specifieke waarderingsgrondslag is vermeld, vindt waardering plaats tegen de verkrijgingsprijs. Winsten worden slechts opgenomen voor zover zij op balansdatum zijn gerealiseerd. Verplichtingen en mogelijke verliezen die hun oorsprong vinden voor het einde van het verslagjaar, worden in acht genomen indien zij voor het opmaken van de jaarrekening bekend zijn geworden.

Herverzekeringscontracten

Door ZLM met herverzekeraars afgesloten contracten uit hoofde waarvan ZLM wordt gecompenseerd voor verliezen op uitgegeven verzekeringscontracten, worden aangemerkt als gegeven herverzekeringscontracten.

Herverzekeringspremies, provisies, uitkeringen en technische voorzieningen voor herverzekeringscontracten worden op dezelfde wijze verantwoord als de directe verzekeringen waarvoor de herverzekeringscontracten zijn afgesloten.

Immateriële vaste activa

De immateriële vaste activa zijn gewaardeerd tegen verkrijgingsprijs onder aftrek van afschrijvingen. Met op balansdatum verwachte duurzame waardeverminderingen is rekening gehouden. De economische levensduur en de afschrijvingsmethode worden aan het einde van elk boekjaar opnieuw beoordeeld.

Beleggingen

Terreinen en gebouwen

Bedrijfsgebouwen en -terreinen worden gewaardeerd op actuele waarde. De actuele waarde is de onderhandse verkoopwaarde vrij van huur en gebruik.

Taxatie van de terreinen en gebouwen geschiedt minimaal om de vijf jaar door onafhankelijke deskundigen. In de jaren waarin geen taxatie wordt uitgevoerd wordt de waardering beoordeeld op basis van indexatie en indien noodzakelijk aangepast. Op de terreinen en gebouwen wordt niet afgeschreven. De in het verslagjaar gerealiseerde en ongerealiseerde resultaten zijn direct in de winst- en verliesrekening verwerkt. Voor het verschil tussen de actuele waarde en de kostprijs wordt ten laste van de algemene reserve een herwaarderingsreserve gevormd.

Deelnemingen

De niet-geconsolideerde deelnemingen waarin invloed van betekenis op het zakelijke en financiële beleid wordt uitgeoefend zijn gewaardeerd tegen nettovermogenswaarde. De nettovermogenswaarde wordt berekend volgens de grondslagen die gelden voor de jaarrekening van ZLM. Voor deelnemingen waarvan onvoldoende gegevens beschikbaar zijn voor aanpassing aan deze grondslagen, wordt uitgegaan van de waarderingsgrondslagen van de desbetreffende deelneming.

Deelnemingen met een negatieve nettovermogenswaarde worden op nihil gewaardeerd. Daarbij worden tevens andere langlopende belangen in aanmerking genomen die feitelijk moeten worden aangemerkt als onderdeel van de netto-investering in de deelneming. Wanneer ZLM Verzekeringen geheel of ten dele instaat voor de schulden van de desbetreffende deelneming, respectievelijk de feitelijke verplichting heeft de deelneming (voor haar aandeel) tot betaling van haar schulden in staat te stellen, wordt een voorziening gevormd. Bij het bepalen van de omvang van deze voorziening wordt rekening gehouden met reeds op vorderingen op de deelneming in mindering gebrachte voorziening voor oninbaarheid.

Vorderingen op deelnemingen

De vorderingen op groepsmaatschappijen worden opgenomen tegen marktwaarde. Een voorziening wordt getroffen op de vorderingen op grond van verwachte oninbaarheid. De marktwaarde wordt vastgesteld op basis van de contante waarde van de toekomstige kasstromen.

Overige financiële beleggingen

- Aandelen
De post aandelen bestaat uit beleggingsfondsen. Hierin zijn onroerendgoedfondsen en hedgefondsen opgenomen. Met uitzondering van de onroerendgoedfondsen hebben de fondsen alle een frequente marktnotering. Aandelen worden gewaardeerd tegen reële waarde, namelijk de beurskoers per balansdatum. Waardemutaties worden direct in de winst- en verliesrekening verantwoord.
- Obligaties en andere vastrentendewaardepapieren
Deze post bevat staatsobligaties, beleggingsfondsen in vastrentende waarden, geldmarktfondsen en overige vorderingen met een frequente marktnotering. Deze worden gewaardeerd tegen de koers per balansdatum. Waardemutaties worden direct in de winst- en verliesrekening verantwoord.
- Vorderingen uit hypothecaire leningen
De vorderingen uit hypothecaire leningen betreffen indirecte hypotheek (beleggingsfondsen met een frequente marktwaardering) en aan personeel verstrekte leningen. Voor de personeelsleningen is als zekerheid het zakelijk recht van hypotheek gevestigd. Deze vorderingen zijn gewaardeerd tegen reële waarde. Omdat er geen sprake is van een marktnotering, is bij de bepaling van de reële waarde een opslag van 105 basispunten toegepast op de "zero swap"-rentecurve. De indirecte hypotheek zijn tegen beurskoers per balansdatum gewaardeerd. Waardemutaties worden direct in de winst- en verliesrekening verantwoord. Voorts wordt een herwaarderingsreserve gevormd ten laste van de overige reserves.

- **Vorderingen uit andere leningen**
Deze post bevat de beleggingen zonder frequente marktnotering. Indien er niet minimaal per kwartaal een notering is, is er sprake van een niet-frequente marktnotering. Deze vorderingen worden gewaardeerd tegen reële waarde. De reële waarde wordt vastgesteld aan de hand van de contante waarde van de toekomstige kasstromen. Voor deze leningen is een opslag van 200 basispunten gehanteerd. De “zero swap”-rentecurve is als basis genomen. Waardemutaties worden direct in de winst- en verliesrekening verantwoord. Voorts wordt een herwaarderingsreserve gevormd ten laste van de overige reserves.
- **Andere financiële beleggingen**
Onder ‘andere financiële beleggingen’ zijn de afgeleide financiële instrumenten verantwoord. Dit betreffen valutatermijncontracten. Deze worden gewaardeerd tegen reële waarde. Waardemutaties worden direct in de winst- en verliesrekening verantwoord.

Vorderingen

De vorderingen worden opgenomen tegen reële waarde. De reële waarde is gelijk aan de nominale waarde. Noodzakelijk geachte voorzieningen voor mogelijke verliezen als gevolg van oninbaarheid worden in mindering gebracht. Deze voorzieningen worden bepaald op basis van individuele beoordeling van de vorderingen.

Overige activa

De materiële vaste activa worden gewaardeerd tegen verkrijgings- of vervaardigingsprijs inclusief direct toerekenbare kosten, onder aftrek van lineaire afschrijvingen gedurende de geschatte economische levensduur, of lagere bedrijfswaarde. Met op balansdatum verwachte bijzondere waardeverminderingen is rekening gehouden.

Liquide middelen

Liquide middelen bestaan uit kas- en banktegoeden en zijn opgenomen tegen de nominale waarde. Indien middelen niet ter vrije beschikking staan, dan wordt hiermee bij de waardering rekening gehouden.

Overlopende activa

De overlopende activa zijn opgenomen tegen de nominale waarde.

In de navolgende tabel is de activa-kant van de balans in drie kolommen opgenomen.

- **kolom 1 Jaarrekening:** cijfers volgens jaarrekening in de SII detaillering zonder herrubricering;
- **kolom 2 Huidige accounting basis:** cijfers volgens jaarrekening waardering geherrubriceerd naar SII detaillering;
- **kolom 3 Solvency II waardering:** De Solvency II detaillering en waardering.

Bij de aansluiting van de in navolgende tabel genoemde bedragen met de bedragen in de Solvency II balans (D.1.) zijn er geringe afrondingsverschillen. Dit wordt veroorzaakt door afronding op duizenden euro's.

ACTIVA	Jaarrekening	Huidige accounting basis	SII waardering
1.1 Goodwill	0	0	0
1.2 Overlopende acquisitiekosten	0	418.868	0
1.3 Overige immateriële activa	0	0	0
1.4 Latente belastingvordering	0	0	1.776.923
1.5 Pensioenoverschot	0	0	0
1.6 Terreinen en gebouwen (voor eigen gebruik)	6.595.133	6.595.133	6.595.133
1.7 Beleggingen (anders dan activa die tegenover unit-linked verzekeringen staan)	306.910.086	338.834.219	338.834.219
1.7.1 Terreinen en gebouwen (anders dan voor eigen gebruik)	545.383	545.383	545.383
1.7.2 Deelnemingen	1.941.342	1.122.692	1.122.692
1.7.3 Aandelen en andere deelnemingsbewijzen (anders dan deelnemingen)	113.636.511	0	0
1.7.3.1 Genoteerde aandelen en andere deelnemingsbewijzen (anders dan deelnemingen)	113.636.511	0	0
1.7.3.2 Niet-genoteerde aandelen en andere deelnemingsbewijzen (anders dan deelnemingen)	0	0	0
1.7.4 Obligaties	190.374.262	63.436.896	63.436.896
1.7.4.1 Staatsobligaties en obligaties van andere publieke organen	190.374.262	63.436.896	63.436.896
1.7.4.2 Bedrijfsobligaties	0	0	0
1.7.4.3 Samengestelde beleggingsproducten (structured notes)	0	0	0
1.7.4.4 Beleggingen in gesecuritiseerde activa	0	0	0
1.7.5 Beleggingsfondsen	0	273.316.660	273.316.660
1.7.6 Derivaten en Afgeleide financiële instrumenten	412.588	412.588	412.588
1.7.7 Deposito's anders dan liquide middelen (lange termijn deposito's)	0	0	0
1.7.8 Overige beleggingen	0	0	0
1.8 Beleggingen voor unit-linked verzekeringen	0	0	0
1.9 Hypotheken en Leningen	43.540.296	10.797.513	10.797.513
1.9.1 Hypothecaire en andere leningen aan individuen	43.540.296	8.118.031	8.118.031
1.9.2 Hypothecaire en andere leningen (anders dan op polissen en aan individuen)	0	2.679.482	2.679.482
1.9.3 Leningen op polissen	0	0	0
1.10 Vorderingen uit herverzekering (aandeel in de technische voorziening)	0	8.093.506	8.060.681
1.10.1 Schade en Zorg vergelijkbaar met schade	0	8.093.506	8.060.681
1.10.1.1 Schade exclusief zorg	0	8.093.506	8.060.681
1.10.1.2 Zorg vergelijkbaar met schade	0	0	0
1.10.2 Leven en Zorg vergelijkbaar met leven	0	0	0
1.10.2.1 Zorg vergelijkbaar met leven	0	0	0
1.10.2.2 Leven, exclusief zorg en exclusief unit-linked verzekeringen	0	0	0
1.10.3 Unit-linked verzekeringen	0	0	0
1.11 Deposito's naar cedenten	0	0	0
1.12 Vorderingen uit directe verzekering (inclusief tussenpersonen)	10.315.767	11.134.417	11.134.417
1.13 Vorderingen op herverzekeraars	0	0	0
1.14 Vorderingen (handel, niet-verzekering)	152.962	152.962	152.962
1.15 Eigen aandelen	0	0	0
1.16 Verschuldigde bedragen u.h.v. opgevraagd maar nog niet betaald EV of waarborgkapitaal	0	0	0
1.17 Liquide middelen en equivalenten	52.541.471	52.541.471	52.541.471
1.18 Overige activa, niet elders weergegeven	4.298.060	3.879.192	3.879.192
1 Totaal activa	424.353.775	432.447.281	433.772.511

Bovenstaand overzicht toont een stijging van de huidige waarde van de activa van € 424.353.775 in de jaarrekening naar een totaal van € 433.772.511 onder Solvency II. Deze stijging komt door de volgende aanpassingen.

Overlopende acquisitiekosten

De overlopende acquisitiekosten worden in de jaarrekening gerubriceerd onder de overlopende activa. Overlopende acquisitiekosten – deel van acquisitiekosten toegerekend aan toekomstige periode - worden onder SII gewaardeerd op nihil.

Beleggingen

De beleggingen van ZLM bestaan uit de volgende onderdelen:

- Onroerend goed / Terreinen en gebouwen (Eigen gebruik en Overig)
- Deelnemingen en groepsmaatschappijen, inclusief leningen aan deelnemingen en groepsmaatschappijen
- Beleggingen in aandelen en obligaties (vnl. beleggingsfondsen)
- Leningen op schuldbekentenis (financiële instellingen en overige)
- Hypotheken (in beleggingsfonds en personeelshypotheken)
- Valutatermijncontracten

De waardering is als volgt: alle bovenstaande beleggingen worden gewaardeerd op marktwaarde. De marktwaarde voor het onroerend goed is gebaseerd op taxaties (1x per 5 jaar), deelnemingen en groepsmaatschappijen op basis van netto vermogenswaarde volgens de jaarrekeningen, beleggingen op basis van beursnoteringen, de leningen inclusief hypotheken op basis van de contante waarde van de toekomstige kasstromen en valutatermijncontracten op basis van de actuele valuta koers.

Herrubriceringen

De indeling van de beleggingen is voor de Solvency II balans iets anders dan de gekozen indeling in de jaarrekening. In de jaarrekening worden beleggingsfondsen in aandelen, hedgefondsen en onroerendgoedfondsen onder aandelen opgenomen, beleggingsfondsen in vastrentende waarden worden onder obligaties en andere vastrentende waarden gerapporteerd en de belegging in het hypothekenfonds staat in de jaarrekening onder vorderingen uit hypothecaire leningen. In de Solvency II balans worden alle beleggingsfondsen echter onder "beleggingsfondsen" gerubriceerd. De waardering is wel hetzelfde.

De terreinen en gebouwen zijn in de jaarrekening onder de beleggingen opgenomen. Deze worden verdeeld onder de post 'Voor eigen gebruik' (de eigen panden van ZLM in Goes) en de post 'Overige terreinen en gebouwen' (een aantal vakantiewoningen waarin belegd wordt). Bij Solvency II wordt 'Terreinen en gebouwen voor eigen gebruik' apart gezet en dus niet onder beleggingen gepresenteerd. De eigen kantoorpanden komen hieronder te staan. De overige gebouwen (vakantiewoningen) zijn gerubriceerd bij de beleggingen 'Terreinen en gebouwen (anders dan voor eigen gebruik)'.

Een deel van de leningen (aan groepsmaatschappijen) ad € 818.650 wordt geherrubriceerd van 'groepsmaatschappijen' naar 'vorderingen uit directe verzekeringen'.

Herverzekering

In de jaarrekening wordt het aandeel van de herverzekeringen in de technische voorzieningen (TV) in mindering gebracht op de verplichting. Onder SII wordt het aandeel van de herverzekering in de technische voorziening separaat als actiefpost op de balans getoond.

De waardering van het aandeel van de herverzekeraar in de TV is het saldo van de "Best Estimate" (BE) bruto en BE netto. Deze is nader toegelicht in het volgende hoofdstuk van dit rapport.

Overige activa

Er zijn geen waarderingsverschillen tussen de jaarrekening en Solvency II.

D.3. Passiva

De waarderingsgrondslagen die zijn gehanteerd voor de jaarrekening zijn als volgt:

Technische voorzieningen

Niet-verdiende premies en lopende risico's

De technische voorziening premies betreft het deel van de geboekte premies dat betrekking heeft op nog niet verstreken risicotermijnen (nominaal gewaardeerd). Daarnaast wordt onder deze post een eventuele voorziening voor ontoereikende premies opgenomen (gewaardeerd tegen contante waarde). Van ontoereikende premie is sprake indien voor lopende verzekeringscontracten per productgroep de verwachte som van de bruto-schadelast, de bedrijfskosten en de acquisitiekosten groter is dan de nog te verdienen brutopremie. De wijziging in deze voorziening wordt in de winst- en verliesrekening verwerkt.

Te betalen schaden/uitkeringen

De voorziening voor te betalen schaden is bestemd voor de per balansdatum gemelde maar nog niet afgewikkelde schaden van het boekjaar en de voorgaande jaren. Tevens is rekening gehouden met de reeds plaatsgevonden maar nog niet aangemelde schaden en verhaalbare schadebedragen. Deze voorziening is deels door hantering van gemiddelde bedragen per schade en deels post voor post bepaald. De schadevoorzieningen worden vastgesteld op basis van feiten die op het moment van vaststelling bekend zijn. De schadevoorzieningen worden voortdurend bijgesteld als onderdeel van een continu proces, op basis van feitelijk schadeverloop, afgewikkelde claims en nieuw gemelde schaden. De voorziening is nominaal opgenomen. Slechts het deel voor verlies aan arbeidsvermogen is contant gemaakt.

Er zijn geen catastrofevoorzieningen opgenomen. Het risico van catastrofeschaden (storm en hagel) is gedeeltelijk door middel van herverzekering afgedekt. Voor het opvangen van eventuele tekorten is de algemene reserve beschikbaar.

De voorziening voor de te betalen schaden is inclusief een voorziening voor interne schadeafwikkelingskosten voor de lopende schadegevallen. De voorziening voor schadeafwikkelingskosten bedraagt 6% van de voorziening schaden.

Aandeel herverzekeraar in technische voorzieningen

Het aandeel herverzekeraar in deze voorzieningen is post voor post vastgesteld. Het herverzekeringsdeel wordt als aparte post in mindering gebracht op de desbetreffende brutovoorziening.

Voorzieningen

Algemeen

De voorzieningen worden gewaardeerd tegen de beste schatting van de bedragen die noodzakelijk zijn om de verplichtingen per balansdatum af te wikkelen.

Belastingen

Latente belastingvorderingen en -verplichtingen worden opgenomen voor tijdelijke verschillen tussen de waarde van de activa en passiva volgens fiscale voorschriften enerzijds en de in deze jaarrekening gevolgde waarderingsgrondslagen anderzijds. De berekening van de latente belastingvorderingen en -verplichtingen geschiedt tegen de op het einde van het verslagjaar geldende belastingtarieven of tegen de in komende jaren geldende tarieven, voor zover reeds bij wet vastgesteld.

Belastinglatenties worden gewaardeerd op nominale waarde.

Overige voorzieningen

De overige voorzieningen, bestaande uit een voorziening voor uitkering bij jubilea, worden opgenomen tegen contante waarde van de verwachte uitkeringen gedurende het dienstverband

Schulden en overlopende passiva

Schulden en overlopende passiva worden gewaardeerd tegen reële waarde tenzij anders is bepaald.

In de navolgende tabel is de passiva-kant van de balans in drie kolommen opgenomen.

- **kolom 1 Jaarrekening:** cijfers volgens jaarrekening in de SII detaillering zonder herrubricering;
- **kolom 2 Huidige accounting basis:** cijfers volgens jaarrekening waardering geherrubriceerd naar SII detaillering;
- **kolom 3 Solvency II waardering:** De Solvency II detaillering en waardering.

PASSIVA		Jaarrekening	Huidige accounting basis	SII waardering
2.1	Technische voorzieningen schade en zorg vergelijkbaar met schade	101.590.299	109.683.805	97.847.966
2.1.1	Technische voorzieningen schade (exclusief zorg)	96.580.237	104.673.743	94.679.272
2.1.1.1	Technische voorziening berekend als geheel	96.580.237	104.673.743	0
2.1.1.2	Beste schatting	0	0	87.665.378
2.1.1.3	Risicomarge	0	0	7.013.894
2.1.2	Technische voorzieningen zorg vergelijkbaar met schade	5.010.062	5.010.062	3.168.694
2.1.2.1	Technische voorziening berekend als geheel	5.010.062	5.010.062	0
2.1.2.2	Beste schatting	0	0	2.810.772
2.1.2.3	Risicomarge	0	0	357.922
2.2	Technische voorzieningen leven en zorg vergelijkbaar met leven	0	0	0
2.2.1	Technische voorzieningen zorg vergelijkbaar met leven	0	0	0
2.2.1.1	Technische voorziening berekend als geheel	0	0	0
2.2.1.2	Beste schatting	0	0	0
2.2.1.3	Risicomarge	0	0	0
2.2.2	Technische voorzieningen leven excl. zorg en excl. unit-linked verzekeringen	0	0	0
2.2.2.1	Technische voorziening berekend als geheel	0	0	0
2.2.2.2	Beste schatting	0	0	0
2.2.2.3	Risicomarge	0	0	0
2.3	Technische voorzieningen unit-linked verzekeringen	0	0	0
2.3.1.1	Technische voorziening berekend als geheel	0	0	0
2.3.1.2	Beste schatting	0	0	0
2.3.1.3	Risicomarge	0	0	0
2.4	Overige technische voorzieningen	0	0	0
2.5	Voorwaardelijke verplichtingen	0	0	0
2.6	Voorzieningen anders dan technische voorzieningen	180.000	180.000	180.000
2.7	Voorzieningen voor pensioenen	0	0	6.656.000
2.8	Depots van herverzekeraars	0	0	0
2.9	Voorzieningen voor uitgestelde belastingen	6.075.015	6.075.015	9.033.975
2.10	Afgeleide financiële instrumenten	0	0	0
2.11	Schulden aan kredietinstellingen	0	0	0
2.12	Financiële verplichtingen anders dan aan kredietinstellingen	0	0	0
2.13	Schulden uit directe verzekering (inclusief aan tussenpersonen)	36.722.842	36.722.842	36.722.842
2.14	Schulden uit herverzekering	415.584	415.584	415.584
2.15	Schulden (handel, niet verzekering)	0	4.025.713	4.025.713
2.16	Achtergestelde leningen	0	0	0
2.16.1	Achtergestelde leningen, niet opgenomen in kernvermogen	0	0	0
2.16.2	Achtergestelde leningen, opgenomen in kernvermogen	0	0	0
2.17	Overige verplichtingen, niet elders weergegeven	5.737.248	1.711.535	1.711.535
2.18	Totaal verplichtingen	150.720.988	158.814.494	156.593.615
2.19	Kernvermogen: Activa minus passiva (voor aanpassingen)	273.632.787	273.632.787	277.178.896
2	Totale verplichtingen en kernvermogen	424.353.775	432.447.281	433.772.511

Bovenstaand overzicht toont een stijging van het eigen vermogen van € 273.632.787 in de jaarrekening naar een totaal eigen vermogen van € 277.178.896 onder Solvency II. Dit komt door herwaarderingen en her-rubriceringen

D.4. Technische voorzieningen

Onder de technische voorzieningen zijn in de kolom "SII waardering" de voorziening voor niet verdiende premies en de voorziening voor schaden en uitkeringen bij elkaar opgeteld. De onderverdeling is als volgt:

Branche	Schadevoorziening netto	Aandeel herverzekeraar	Schadevoorziening bruto	Risicomarge	Schadevoorz. bruto ind. Risicomarge	Premievoorziening	Totaal
Motorrijtuigen WA	63.138	7.367	70.505	6.245	76.750	2.909	79.659
Motorrijtuigen Casco	1.015	-	1.015	90	1.105	-3.239	-2.134
Ongevallen en Ziekte	4.041	-	4.041	358	4.399	-1.230	3.169
Brand	3.759	-	3.759	333	4.092	6.196	10.288
Algemene aansprakelijkheid	1.898	698	2.596	230	2.826	1.312	4.138
Rechtsbijstand	1.313	-	1.313	116	1.429	1.299	2.728
Correctie voor verwacht verlies		-5					
TOTAAL	75.164	8.060	83.229	7.372	90.601	7.247	97.848

(Bedragen x € 1.000)

De verdeling naar Non-life en Health is als volgt:

	Schadevoorziening bruto	Premievoorziening	Totaal	Risicomarge	Totaal inclusief Risicomarge
Non-life	79.188	8.477	87.665	7.014	94.679
Health (similar to non-life)	4.041	-1.230	2.811	358	3.169
TOTAAL	83.229	7.247	90.476	7.372	97.848

(Bedragen x € 1.000)

In de jaarrekening worden de opgenomen technische voorzieningen op toereikendheid getoetst. Voor deze toereikendheidstoets wordt de Best Estimate van de voorziening vastgesteld door de SII grondslagen toe te passen. De hieruit resulterende 'toetsvoorziening' is onderdeel van de Solvency II balans en bestaat uit de volgende onderdelen:

- Een beste schatting voorziening voor te betalen schaden;
- Een risicomarge;
- Een beste schatting voorziening voor niet-verdiende premie.

Voorziening voor te betalen schade

De vergelijking tussen de technische voorzieningen voor te betalen schade in de jaarrekening en die op Solvency II grondslagen is opgenomen in onderstaande tabel.

Technische voorziening voor te betalen schade 31-12-2017

Branche	Bruto		Netto	
	Jaarrekening	Best Estimate	Jaarrekening	Best Estimate
Motorrijtuigen WA	78.529	76.750	71.135	69.383
Motorrijtuigen Casco	1.815	1.105	1.815	1.105
Ongevallen en Ziekte	4.860	4.399	4.860	4.399
Brand	4.836	4.092	4.836	4.092
Algemene aansprakelijkheid	4.071	2.826	3.372	2.128
Rechtsbijstand	1.611	1.429	1.611	1.429
Voorziening voor te betalen schade	95.722	90.601	87.629	82.536

(Bedragen x € 1.000)

In bovenstaand overzicht is zichtbaar dat de technische voorzieningen voor te betalen schade voor alle branches toereikend zijn gebleken. Op totaalniveau is sprake van een totale bruto marktwaarde voorziening (bestaande uit de Best Estimate en de Risicomarge) van € 90.601.000. De balansvoorziening van € 95.722.000 is derhalve toereikend om deze marktwaarde te dekken en er resteert een prudentiemarge van € 5.121.000.

Na herverzekering resteert een totale netto marktwaarde voorziening van € 82.536.000 en een balansvoorziening van € 87.629.000. Ook na herverzekering blijkt de balansvoorziening toereikend om de marktwaarde te dekken en resteert een prudentiemarge van € 5.093.000.

Methode

Onderstaand overzicht geeft weer welke methodes zijn toegepast voor de bepaling van de best estimate schadevoorziening per homogene risicogroep:

Homogene risicogroep	Toegepaste methode
Motorrijtuigen WA	Chain-ladder methode + curve fitting
Motorrijtuigen Casco	Chain-ladder methode
Ongevallen en Ziekte	Chain-ladder methode
Brand	Chain-ladder methode
Algemene aansprakelijkheid	Chain-ladder methode + curve fitting
Rechtsbijstand	Aantallen - gemiddelden - methode

De chain-ladder methode (Development Factor Methode) is als basis genomen. Voor WA en Algemene aansprakelijkheid wordt curvefitting voor de ontwikkeling van de schadelast na het laatste opgenomen ontwikkeljaar (staart) gehanteerd. Voor Rechtsbijstand is de voorziening bepaald op basis van verwachte behandelingskosten voor openstaande rechtsbijstand-dossiers en de verwachte afloop hiervan.

Bij het bepalen van de Best Estimate is eveneens rekening gehouden met:

- rentecurve volgens EIOPA RTS Verzekeraars zonder Volatility Adjustment per 31/12/2017;
- inflatie volgens Afgeleide reeks SA 19 CPI;
- afwikkelkosten 6% (bestendige gedragslijn en voor alle risicogroepen gelijk);
- catastrofes met een schadelast groter dan € 2 miljoen worden uit de driehoeken gehaald;
- verhaalbare schades worden uit de driehoeken gehaald;
- grote schades (WA boven € 1 mln., AVP boven € 0,125 mln.) worden zowel bruto als het aandeel herverzekeraar op post-voor-post basis opgenomen en worden niet in de driehoeken meegenomen;
- voorziening Waarborgfonds van € 1,4 mln. is toegevoegd;
- voorziening voor schades ouder dan het jaar 2000 worden op post-voor-post basis meegenomen.

Risicomarge

Voor het vaststellen van de risicomarge is gebruik gemaakt van de simplificatie methode 1 beschreven in richtsnoer 62 van de Richtsnoeren voor de waardering van technische voorzieningen (EIOPA-BoS-14/166 NL).

Voorziening voor niet-verdiende premie

De vergelijking tussen de technische voorzieningen voor niet-verdiende premies in de jaarrekening en die op Solvency II grondslagen is opgenomen in onderstaande tabel.

Technische voorziening voor niet verdiende premie 31-12-2017

Branche	Jaarrekening	Best Estimate
Motorrijtuigen WA	2.909	2.909
Motorrijtuigen Casco	-	-3.239
Ongevallen en Ziekte	151	-1.230
Brand	7.811	6.196
Algemene aansprakelijkheid	1.365	1.312
Rechtsbijstand	1.725	1.299
Voorziening voor niet verdiende premie <i>(Bedragen x € 1.000)</i>	13.961	7.247

In bovenstaand overzicht is een marktwaarde voorziening (beste inschatting) voor niet-verdiende premie van € 7.247.000 zichtbaar. Dit is lager dan de in de jaarrekening opgenomen balansvoorziening van € 13.961.000 waardoor een marge van € 6.714.000 resteert.

Hierbij dient opgemerkt te worden dat de voorziening voor Motorrijtuigen WA in de jaarrekening een voorziening voor ontoereikende premies betreft. Deze is berekend op basis van de Solvency II grondslagen en is hierdoor gelijk aan de waarde conform Solvency II. Voor Motorrijtuigen Casco geldt dat er geen boekwaarde voorziening voor niet-verdiende premie van toepassing is vanwege de prolongatiedatum van 1 januari. Voor deze branche geldt echter wel dat reeds voor 1 januari prolongatievoorstellen door ZLM aan haar klanten verstuurd worden waarin de premie vastgelegd wordt. Conform de voorschriften van Solvency II omtrent contractgrenzen wordt om deze reden een voorziening aangehouden op basis van de waarde van verwachte premies en resultaten. De prolongatievoorstellen voor de motorrijtuigenverzekeringen gelden ook voor de gerelateerde dekkingen onder de branche Ongevallen en Ziekte. Dit betreft OVI (ongevallenverzekering inzittenden) en SVI (schadeverzekering inzittenden).

D.5. Overige verplichtingen

Voorziening voor pensioenen

In de jaarrekening is geen voorziening voor pensioenen opgenomen. Op de Solvency II balans is de pensioenvoorziening volgens IAS19 gewaardeerd.

Voorziening belastinglatentie

De voorziening belastinglatentie wordt aan het einde van ieder jaar gewaardeerd tegen het op dat moment geldende belastingtarief. Aangezien niet bepaald kan worden wanneer deze post vrijvalt gaan wij er vanuit dat de waarde in de balans gelijk is aan de marktwaarde. Aan de voorziening belastinglatentie is in de kolom Solvency II waardering een bedrag van € 2.958.960 toegevoegd als gevolg van de waarderingsverschillen tussen SI en SII.

Overige verplichtingen

De posten Overige schulden en Overlopende passiva uit de jaarrekening zijn in de Solvency II balans gesplitst naar "schulden" en "overige verplichtingen". De transitorische posten zijn opgenomen onder "overige verplichtingen", de crediteuren en belastingverplichtingen staan onder "schulden". Er zijn geen waarderingsverschillen tussen SI en SII.

D.6. Alternatieve waarderingsmethoden

ZLM maakt geen gebruik van alternatieve waarderingsmethoden voor de vaststelling van de marktwaarde van activa en passiva. De gebruikte methoden zijn in voorgaande paragrafen reeds beschreven.

D.7. Aanvullende informatie

Er is geen andere materiële informatie te vermelden.

E. Kapitaalbeheer

E.1. Eigen Vermogen

Het eigen vermogen van ZLM bestaat volledig uit ingehouden winsten over historische perioden. Onder Solvency II wordt dit aangevuld met het verschil in waardering van activa en passiva volgens Solvency II en de jaarrekening. Over het waarderingsverschil is een correctie toegepast op het eigen vermogen inzake de latente belasting voor een bedrag van € 1.182.037 (25% VPB). Het Solvency II eigen vermogen bestaat hierdoor volledig uit Tier 1 kapitaal. Bij ZLM is er geen sprake van aanvullende eigen vermogensbestanddelen. Tevens is er geen sprake van Tier 2 en Tier 3 eigen vermogensbestanddelen.

De aansluiting tussen het eigen vermogen volgens de jaarrekening en de SII balans is als volgt:

<i>Eigen vermogen volgens jaarrekening</i>	<i>273.632.787</i>
Acquisitiekosten op nul waarden	-418.868
Lagere vordering op herverzekeraars	-
Lagere technische voorzieningen bruto	19.207.655
Risicomarge op de Solvency II balans	-7.371.816
Hoger aandeel herverzekeraar in de technische voorzieningen	-32.825
Pensioenvoorziening op de Solvency II balans	-6.656.000
Hogere belastinglatentie actief	1.776.923
Hogere belastinglatentie passief	-2.958.960
Eigen vermogen volgens Solvency II	277.178.896

E.2. Solvabiliteit

De aanwezige solvabiliteit van ZLM op Solvency II grondslagen bestaat volledig uit Tier 1 elementen en is opgebouwd uit het volgende:

- onverdeelde winst 2017 (€ 9.737.912)
- overige reserves (€ 263.553.121)
- herwaarderingsreserve (€ 341.754)
- herwaardering naar Solvency II (€ 3.546.109)

Dit vormt een totale aanwezige solvabiliteit van € 277.178.896 onder Solvency II ten opzichte van € 273.632.787 volgens de jaarrekening.

Omdat de gehele aanwezige solvabiliteit uit Tier 1 kapitaal bestaat zijn er geen restricties van toepassing en wordt voor de berekening van de SCR-ratio en MCR-ratio de volledige aanwezige solvabiliteit meegenomen.

E.3. Solvabiliteitsvereiste (SCR) en Minimum kapitaalvereiste (MCR)

De vereiste solvabiliteit van ZLM bestaat uit 2 normen: de Solvency Capital Requirement (SCR) met de minimum capital requirement (MCR) als harde ondergrens. Beide zijn door ZLM per 31-12-2017 op basis van het standaard model van Solvency II vastgesteld. Bij de berekening van deze 2 normen heeft ZLM geen gebruik gemaakt van overgangsmaatregelen. Alleen bij de bepaling van het tegenpartijrisico past ZLM een vereenvoudiging toe ter bepaling van het risicomitigerend effect. Verder worden er geen vereenvoudigingen toegepast. Onderstaand zijn de uitkomsten weergegeven.

Vereiste solvabiliteit

	Solvency II
SCR	70.596.580
MCR	17.649.145

Solvabiliteitsratio SCR

	Solvency II
In aanmerking komend Eigen vermogen SCR	277.178.896
SCR	70.596.580
Solvabiliteitsratio (EV / SCR)	393%

Solvabiliteitsratio MCR

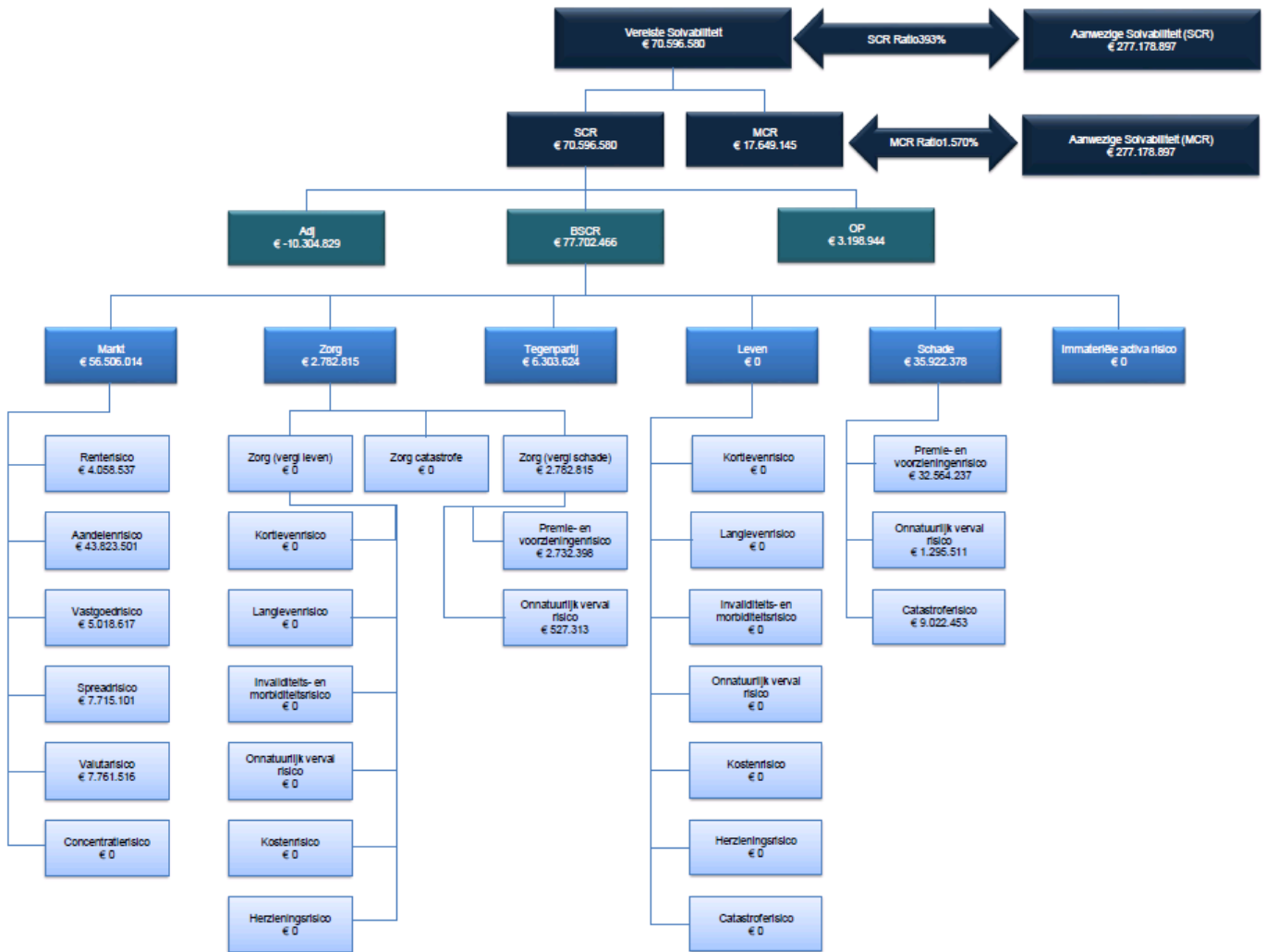
	Solvency II
In aanmerking komend Eigen vermogen MCR	277.178.896
MCR	17.649.145
Solvabiliteitsratio (EV / MCR)	1570%

In het Kapitaalbeleid 2017, laatst gedateerd 14 september 2017, is de noodzakelijk geachte solvabiliteit (=doelsolvabiliteit) vastgesteld op 170% van de Solvency Capital Requirement. Dit leidt tot de volgende bedragen:

	(x € 1.000)
Solvency Capital Requirement (eind 2017)	70.596
Doelsolvabiliteit	120.015
Doelsolvabiliteit in % van de SCR	170%

Het aanwezige eigen vermogen is € 277.178.896. De solvabiliteitsratio is 393%. Dus ruim boven de SCR en de intern noodzakelijk geachte solvabiliteit.

De SCR-boom ziet er als volgt uit:

Onder "Zorg (vergelijkbaar met schade)" zijn de producten Ongevallen Verzekering Op- en Inzittenden (OVI en OVO), Schade Verzekering Inzittenden (SVI) en Gezinsongevallen opgenomen. De overige producten zijn opgenomen onder "Schade".

De SCR is opgebouwd uit de diverse elementen conform het standaard model van Solvency II. De samenstelling van de SCR is in navolgende tabel weergegeven. Ter vergelijking is ook de opbouw ultimo 2016 opgenomen.

ZLM - Solvency II Solvabiliteitspositie 2016 en 2017

	2016	2017
Marktrisico		
Renterisico	7.708	4.059
Aandelenrisico	35.387	43.824
Vastgoedrisico	3.270	5.019
Spreadrisico	10.097	7.715
Valutarisico	7.045	7.762
Concentratierisico	-	-
<i>Diversificatie effect</i>	<i>-14.360</i>	<i>-11.873</i>
Totaal na diversificatie	49.147	56.506
Tegenpartij kredietrisico		
Type 1	3.225	3.525
Type 2	3.675	3.213
<i>Diversificatie effect</i>	<i>-443</i>	<i>-434</i>
Totaal na diversificatie	6.457	6.304
Zorg (vergelijkbaar met schade)		
Schade - Premie- en voorzieningenrisico	2.243	2.732
Schade - Vervalrisico	540	527
Schade - Catastroferisico	-	-
<i>Diversificatie effect</i>	<i>-476</i>	<i>-476</i>
Totaal na diversificatie	2.307	2.783
Schaderisico		
Schade - Premie- en voorzieningenrisico	29.574	32.564
Schade - Vervalrisico	622	1.296
Schade - Catastroferisico	50.045	9.022
<i>Diversificatie effect</i>	<i>-16.058</i>	<i>-6.960</i>
Totaal na diversificatie	64.183	35.922
Basis SCR		
Totaal van bovenstaande risico's	122.094	101.515
<i>Diversificatie effect</i>	<i>-28.306</i>	<i>-23.813</i>
Totaal na diversificatie	93.788	77.702
SCR		
Operationeel risico	3.096	3.199
Adjustment belastingen	-24.221	-10.304
Vereiste solvabiliteit (SCR)	72.663	70.597
Aanwezige solvabiliteit		
Onverdeelde winst en overige reserves	-	-
Reconciliatiereserve	266.524	277.179
Aanwezige solvabiliteit	266.524	277.179
Solvabiliteitsratio	367%	393%
<i>Bedragen x € 1.000</i>		

E.4. Niet-naleving van de kapitaalvereisten

Kapitaal genereren en risico's verminderen

Het is niet waarschijnlijk dat de aanwezige solvabiliteit daalt onder de noodzakelijk geachte solvabiliteit. Kapitaal genereren zal naar alle waarschijnlijkheid niet nodig zijn. Als de aanwezige solvabiliteit echter in de buurt komt van de noodzakelijk geachte solvabiliteit kunnen maatregelen genomen worden om extra kapitaal te genereren of om de risico's te verminderen waardoor de SCR omlaag zal gaan.

Maatregelen versterking aanwezige solvabiliteit

Mogelijkheden om de aanwezige solvabiliteit te versterken zijn de volgende:

1. **Premieverhoging:** premieniveaus bijstellen om tot een positief resultaat en versterking van het eigen vermogen te komen.
2. **Kostenbesparing:** besparing van kosten kan een positief effect hebben op het resultaat en het eigen vermogen.
3. **Herzien van voorwaarden:** aanpassing van voorwaarden kan leiden tot betere resultaten. Hieronder valt ook het aanpassen of afschaffen van de pakketkorting.

Maatregelen verminderen risico's

ZLM heeft met het (in de laatste 10 jaar) afstoten van bedrijfsmatige risico's (AVB, MSV, AOV en agrarische brandverzekeringen) een periode van "derisking" achter de rug. We concentreren ons op de basis-schadeproducten voor het particuliere huishouden. Verdere derisking is nu niet aan de orde. Mocht dit in de toekomst om wat voor reden dan ook nodig zijn dan kan ZLM het risico beperken door:

1. **Verlagen risicoprofiel beleggingen:** bijvoorbeeld door minder aandelen en meer vastrentende waarden in de portefeuille op te nemen.
2. **Herverzekeringsbeleid aanpassen:** door meer herverzekeringsdekking in te kopen zal de SCR omlaag gaan.
3. **Afstoten product of (deel)markt:** bijvoorbeeld zoals eerder is gedaan door het afstoten van AVB, MSV, AOV en Agrarische Brand.

Triggerevents en stappenplan

Om de solvabiliteitspositie te kunnen beïnvloeden beschikt ZLM over diverse mogelijkheden die het aanwezige vermogen kunnen versterken of de vereiste solvabiliteit kunnen verminderen. Deze zijn in hoofdstuk 4 toegelicht. Deze maatregelen kunnen worden uitgevoerd indien bepaalde omstandigheden hierom vragen.

ZLM onderkent een viertal triggerevents:

- 1 Een negatief resultaat voor belasting in de jaarrekening;
- 2 Het aanwezige kapitaal zakt onder de 150 miljoen;
- 3 Het aanwezige kapitaal zakt onder de doelsolvabiliteit;
- 4 Het aanwezige kapitaal zakt onder de SCR.

In onderstaande tabel is het stappenplan opgenomen. De cijfers in de eerste kolom verwijzen naar de vier triggerevents.

	Te nemen maatregelen	Beoogd effect	Tijdspad
1	Aandacht bij directie en MT. Analyse van oorzaak. Actie kan, maar is niet perse noodzakelijk.	Sturen op een positief resultaat voor belasting.	Volgend boekjaar.
2	Herbezinning op: <ul style="list-style-type: none"> - Beleggingsbeleid - Herverzekeringsbeleid - Polisvoorwaarden / premiestelling / pakketkorting - Bedrijfskosten 	Verbeteren solvabiliteit door grotere winstgevendheid.	Binnen een jaar. Premie en voorwaarden kunnen pas op prolongatiemoment worden doorgevoerd.
3	Keuze uit of combinatie van: <ul style="list-style-type: none"> - Beleggingsbeleid aanpassen - Herverzekeringsbeleid aanpassen - Acceptatiebeleid herzien - Aanpassen premie en voorwaarden - Overwegen van reorganisatie met als doel kostenbesparing - Afstoten van product - Verhogen frequentie monitoring solvabiliteitspositie 	Lagere SCR waardoor solvabiliteitsratio omhoog gaat; Verbeteren solvabiliteit door grotere winstgevendheid.	Binnen half jaar. Premie en voorwaarden kunnen pas op prolongatiemoment worden doorgevoerd.
4	<ul style="list-style-type: none"> - De maatregelen genoemd onder 3 worden waar mogelijk verder toegepast. - Samenwerking, fusie, reorganisatie 	Continuïteit	Maximaal een jaar.

E.5. Overige informatie

Er is geen andere materiële informatie te vermelden.